

แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

โดย
นายอตุลย์ แสนสิบ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE GUIDELINE TO DEPENDENT DEVELOP EDUCATIONAL SUPERVISION
OF SCHOOL IN BANG SAPHAN NOI 3 (CHAIRAT) CLUSTER UNDER
PRACHUAPKHIRIKHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

630620085 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโท

นาย อุดลย์ แสนสืบ: แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารและครู จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โรงเรียนควรให้โอกาสครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม ให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการครู มีการสังเกตการสอน ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาช่วยในการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID Plan) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและแนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องแก่ครู ควรใช้เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลง (PA) มาช่วยในการนิเทศศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

630620085 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

MR. ADUL SAENSIB : THE GUIDELINE TO DEPENDENT DEVELOP EDUCATIONAL SUPERVISION OF SCHOOL IN BANG SAPHAN NOI 3 (CHAIRAT) CLUSTER UNDER PRACHUAPKHIRIKHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DR. SAISUDA TIACHAROEN

The purposes of this study were to know 1) educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1. 2) the guidelines to develop educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1. The populations of this study were administrators and teachers with a total of 60 respondents. The research instrument was a opinionaire on educational supervision based on Glickman, Gordon and Ross Gordon. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1. Educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1 in overall and each aspects were at the high-level. Ranking from the highest arithmetic means to the lowest were: group development, direct assistance, professional development, curriculum development and action research.

2. The guidelines to develop educational supervision of school in Bang Saphan Noi 3 (Chairat) cluster under PrachuapKhiriKhan Primary Educational Service Area Office 1 found that, The school should provide opportunities for teachers to take on both leadership and follower roles in group work. The director should support teacher by using professional learning community (PLC) model in observing teaching. Focusing on individual development plan (ID Plan) to improve teacher themselves, and supporting them to know about the curriculums. Encouraging and supporting teachers in research processes to solve problems and guide teachers in conducting research in the classroom by making performance agreement (PA) with the director.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยรวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการ ตรวจสอบการค้นคว้าอิสระและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ คำปรึกษาคำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยส่งผลให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ให้ คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ เอกสาร และ วิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้การค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบาง สะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 ที่ให้ ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

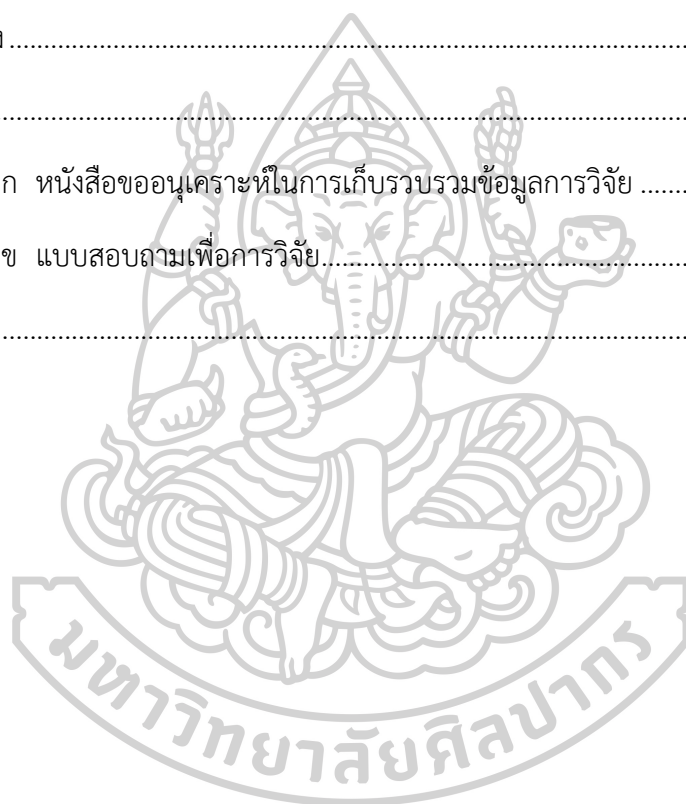
นาย อุดลย์ แสนสิบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	3
ปัญหาของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
การนิเทศการศึกษา	14
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	14
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา.....	16
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา.....	19
หลักการนิเทศการศึกษา.....	24
บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา	27
กระบวนการนิเทศการศึกษา	32

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
งานวิจัยในประเทศ.....	46
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56
สรุป.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการวิจัย.....	61
แผนแบบของการวิจัย.....	61
ประชากร	62
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สรุป.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบาง สะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	69
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	80

บทที่ 5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	86
สรุปลผลการวิจัย.....	86
การอภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	98
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	99
รายการอ้างอิง	100
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก หนังสือขออนุญาตกระทรวงมหาดไทยในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	108
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	111
ประวัติผู้เขียน.....	119

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2562-2563	7
ตารางที่ 2	จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	45
ตารางที่ 3	จำนวนนักเรียนศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	46
ตารางที่ 4	จำนวนประชากรผู้ให้ข้อมูล.....	62
ตารางที่ 5	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตารางที่ 6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม	70
ตารางที่ 7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	71
ตารางที่ 8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนางานกลุ่ม	73
ตารางที่ 9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร	75
ตารางที่ 10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาบุคลากร	77

- ตารางที่ 11 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนใน
ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 79
- ตารางที่ 12 สรุปแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ
การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 80

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย (Theoretical Framework).....	11
แผนภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย	12
แผนภาพที่ 3 แบบแผนการวิจัย	61

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงตระหนักถึงความสำคัญและทุ่มเทในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์อัตลักษณ์ของประเทศ เฉกเช่นเดียวกับประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของพลเมืองไทยให้มีความรู้ทักษะความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ให้สามารถรับมือกับแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตการณ์ด้านต่างๆที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรมและประเทศสามารถก้าวข้ามวิกฤตต่างๆจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและโลกอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาและระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทย¹

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาตามประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ), 2545, 5.

ระดับนานาชาติ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงการรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำเพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศ โดยมี 2 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ (2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาเพิ่มขึ้น²

การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ผู้นำด้านการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิต เยาวชนให้ทันกับโลกแห่งการแข่งขัน เพราะปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นภารกิจที่ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเต็มที่ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน แม้ว่าในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 จะเปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงานในสังคมสามารถจัดการศึกษาได้ก็ตาม แต่สถานศึกษาก็ยังเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่จะโตขึ้นเป็นสมาชิกของสังคมในโอกาสต่อไป การจัดการศึกษาในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเป็นผู้นำในการพัฒนาทุกด้านในสถานศึกษา³ การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้มีความพร้อมด้านทักษะต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียน การบริหารงานงบประมาณที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและที่สำคัญคือการบริหารงานวิชาการที่ต้องออกแบบวางแผน ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตามช่วยเหลือจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้บรรลุ จุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง

² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค), 2560, 1.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.**

ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะมุ่งส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีหลักการสำคัญอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการปรับเปลี่ยนบทบาทผู้เทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ⁴

การนิเทศการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา หน่วยงาน ครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าสู่มาตรฐานการศึกษาโดยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ จึงเป็นการวางแผนปฏิบัติงานที่เป็นขั้นตอนต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเกี่ยวกับการสอนของครูทั้งหมด ดังนั้นไม่ว่าจะพิจารณาในแง่มุมใดก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารการนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁵ โดยการทำงานร่วมกับครูบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และประสานงานให้ครูบุคลากรทุกคนทำงานร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ พัฒนาให้มีผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หรือเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้⁶

⁴ แผนพัฒนาการศึกษา, แผนพัฒนาการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (2564), 7.

⁵ ชารี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์), 2542, 52 – 53.

⁶ คำริ บุญชู, การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา, วารสารวิชาการ 8, 1 (มกราคม – มีนาคม 2546): 16.

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลให้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการทำงานของครูในสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยีด้านดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือสถานศึกษาหรือโรงเรียน อีกทั้งปัจจุบันความก้าวหน้าของศาสตร์วิชาความรู้ในแขนงวิชาต่างๆเพิ่มขึ้นหรือพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการทำงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตามแต่ครูก็ต้องปรับปรุง ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง ซึ่งการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา⁷

ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านไชยราช โรงเรียนบ้านบางเจริญ โรงเรียนบ้านทองอินทร์และโรงเรียนบ้านช้างเผือกเล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษาเช่นเดียวกันจึงได้ดำเนินการสนับสนุนการนิเทศศึกษามาตลอด

ปัญหาของการวิจัย

การนิเทศการศึกษาจะสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการศึกษาในโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้ได้รับการนิเทศ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ในด้านการนิเทศการศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา มีแบบแผนขั้นตอนที่ชัดเจน มีแนวทางดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลและให้คำแนะนำ เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาตนเอง ดังนั้นกระบวนการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการสื่อสาร

⁷ "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.2552. ออนไลน์แหล่งที่มา: "

เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ได้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ เพราะอาจมีความเห็นไม่ตรงกันและอาจเกิดทัศนคติในทางลบว่าการนิเทศคือการจ้องจับผิด อาจทำให้เกิดปัญหา และเพื่อลดความขัดแย้งนี้ผู้บริหารบางท่านจึงลดความสำคัญของกระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ส่งผลให้หลายโรงเรียนเกิดปัญหาในการนิเทศในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการช่วยเหลือครูปัญหาด้านงานกลุ่ม ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับคำกล่าวของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านบุคลากรทางการศึกษา คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องและครูให้สำคัญเกี่ยวกับการนิเทศน้อย ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการแต่ลดความสำคัญของการนิเทศการศึกษาส่งผลให้การนิเทศการศึกษามาความสำคัญน้อยลง

2. สภาพปัญหาด้านการดำเนินการนิเทศ คือ การดำเนินการไม่ครบทุกขั้นตอนยังขาดความต่อเนื่องทั้งด้านการเตรียมความพร้อมในการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ไม่เป็นไปตามแผน หรือเกิดปัญหาที่ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการนิเทศตามกำหนดการหรือปฏิทินการดำเนินงานที่ตั้งไว้เนื่องจากผู้รับผิดชอบงานด้านการนิเทศมีภารกิจที่ได้รับมอบหมายมาก รวมถึงปัญหาด้านการประเมินผลการนิเทศที่ไม่ค่อยได้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดการพัฒนาเครื่องมือในการนิเทศ ส่งผลให้ไม่สามารถนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนากระบวนการนิเทศในสถานศึกษาและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง⁸

อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 ไชยราช ได้กล่าวปัญหาในการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาในหลายๆด้าน เช่น ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรงผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศยังมีการเตรียมการหรือวางแผนการนิเทศร่วมกันน้อยผู้นิเทศจะเข้าไปนิเทศอย่างไม่เป็นทางการโดยไม่แจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบล่วงหน้า ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกกดดันและรู้สึกว่าการนิเทศเป็นการจับผิดแทนความรู้สึกว่าได้รับความช่วยเหลือด้านการพัฒนาวิชาชีพ ครูให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาตนเองแต่อาจยังมีปัญหาในเรื่องของนโยบายและแนวปฏิบัติที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยและไม่ชัดเจนการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในเรื่องกระบวนการเวลาและงบประมาณอาจยังไม่เพียงพอ ด้านการพัฒนาหลักสูตร

⁸ เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2559). การนิเทศในสถานศึกษา. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2564. จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>

ครูสอนตามหลักสูตรแต่อาจยังไม่สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่นหรือความต้องการของผู้เรียนเท่าที่ควรด้านการประเมินหลักสูตรอาจไม่ได้ผลชัดเจนด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนครูนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้น้อยเมื่อเกิดปัญหามองว่าปัญหานั้นเกิดจากผู้เรียนทั้งที่ปัญหานั้นอาจเกิดจากปัจจัยหลายอย่างการแก้ปัญหาของครูอาจยังไม่ตรงจุด⁹

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีปัญหาในเรื่องการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาซึ่งปัญหาในการนิเทศที่กล่าวมาสามารถแบ่งได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนากลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาบุคลากร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อเกิดปัญหาเหล่านี้จะส่งผลในเรื่องของการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษารวมถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังผลปรากฏของคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยรายงานผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2562 กับปีการศึกษา 2563 ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ยโรงเรียนบ้านไชยราช ปีการศึกษา 2563 ลดลง 5.87 โรงเรียนบ้านบางเจริญ ปีการศึกษา 2563 ลดลง 3.77 โรงเรียนบ้านทองอินทร์ ปีการศึกษา 2563 ลดลง 4.54 และโรงเรียนบ้านช้างเผือก ปีการศึกษา 2563 เพิ่มขึ้น 3.20 เมื่อรวมค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2562 กับ ปีการศึกษา 2563 ลดลง 2.74 ดังตารางที่ 1

⁹ **สัมภาษณ์**, ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านหนึ่งในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, 15 มิถุนายน 2565.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน NT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2562-2563

โรงเรียน	ค่าเฉลี่ยร้อยละ		รวมค่าเฉลี่ย + เพิ่ม / - ลด
	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	
บ้านไชยราช	42.04	36.17	-5.87
บ้านบางเจริญ	41.65	33.73	-3.77
บ้านทองอินทร์	55.29	50.75	-4.54
บ้านช้างเผือก	36.56	39.76	+3.20
รวมเฉลี่ย	43.88	40.10	-2.74

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562-2563 สาเหตุผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) ลดลงเพราะสถานศึกษาลดความสำคัญของการนิเทศการศึกษาน้อยลง ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่ได้สะท้อนจากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศภายในชั้นเรียนและการกำตติตามในการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนของครูผู้สอนแต่ละคน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งนโยบายที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์จากการประเมินคุณภาพผู้เรียน (National Test : NT) ให้สูงขึ้น¹⁰

จะเห็นได้ว่าข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ข้างต้น ได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะ

¹⁰ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1. รายงานผลการประเมินผลคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 (2563).35

สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้เกิดแนวทางของการค้นหาคำตอบและแนวทางในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้นำทฤษฎีเชิงระบบมาเป็นขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) ตามแนวคิดทฤษฎีของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) โดยแนวคิดดังกล่าว กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์กระบวนเปิด ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) ผลผลิต (Outputs) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรทางกายภาพ (วัสดุอุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐาน) และข้อมูลสารสนเทศ (ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ หลักสูตร) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียน เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ การบริหารทรัพยากรบุคคล หรือการดำเนินงานของผู้บริหารและครูภายใน โรงเรียนที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ผลผลิต (Outputs) หมายถึง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์และการบริการของโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู การขาดงาน การลาออกจากงาน อัตราการออกกลางคันของนักเรียน และความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกปัจจัยนำเข้า สารสนเทศเหล่านี้ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการแปรรูป และผลผลิตในอนาคตสภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบโรงเรียน ได้แก่ แรงผลักดันด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ¹¹

ในด้านกระบวนการนิเทศของผู้บริหารมีผู้เสนอความคิดไว้หลายแนวทางได้แก่ กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของ สจ๊วต อูทรานันท์ ซึ่งได้แก่ 1) Planning: P วางแผนการนิเทศ 2) Informing: I ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน 3) Doing: D การดำเนินการปฏิบัติงาน

¹¹ Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational administration Concepts and Practices, 6th ed.** (Wadsworth: Cengage Learning, 2012).

4) Reinforcing: R การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) Evaluating: E การประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน¹² แกลทเทอร์น (Glatthorn) เสนอขั้นตอนกระบวนการนิเทศไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันกับครู 3) วางแผนการสังเกตการสอน 4) สังเกตการสอน 5) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน 6) วางแผนกำหนดยุทธวิธีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ 7) ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงหรือพัฒนา 8) วางแผนการสังเกตในการดำเนินการสอนครั้งต่อไป¹³ ส่วนกลีคแมน (Glickman) ได้นำเสนอกระบวนการในการนิเทศการสอน 5 ขั้นตอนคือ 1) การประชุมร่วมกับครู (Preconference with teacher) 2) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Observation of Classroom) 3) การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการสอน และพิจารณาวางแผนการประชุมร่วมกัน 4) ประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการสอน (Postconference with teacher) 5) วิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการ 4 ขั้นตอนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรให้ครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้มาก¹⁴ ซึ่งแอกคีสัน และกอล (Acheson and Gall) ยังได้เสนอกระบวนการในการนิเทศไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) 2) การสังเกตการณ์สอน (Observation) 3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference)¹⁵ ส่วนแฮริส (Harris) ได้เสนอกระบวนการนิเทศไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) การประเมินสภาพงาน (Assessing) 2) การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) 3) การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) 4) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) 5) การประสานงาน (Coordination) 6) การอำนวยความสะดวก

¹² สงัด อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530).

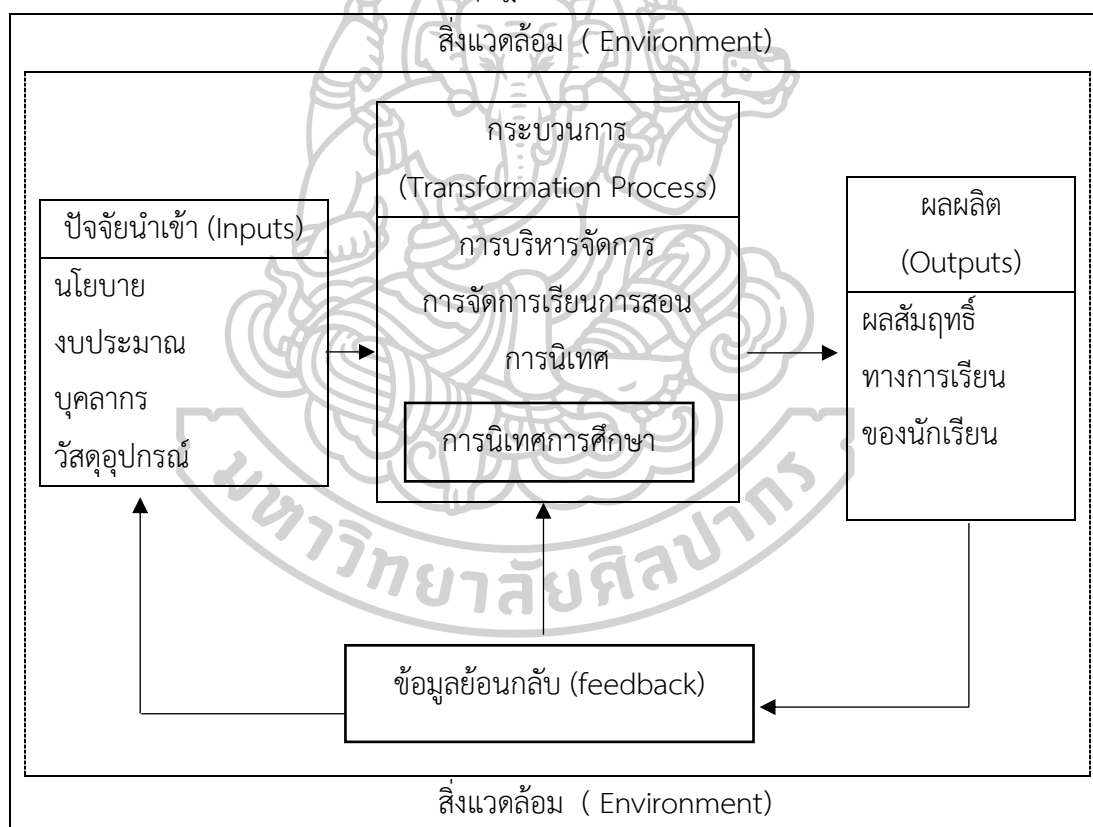
¹³ Allan A. Glatthorn, *Differentiated Supervision* (Washington, D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1984), 135-138.

¹⁴ Carl D. Glickman, *Supervision of Instruction: A Developmental Approach, 2nd ed.* (Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc., 1990)

¹⁵ Keith A. Acheson and Meredith D. Gall, *Clinical Supervision and Teachers Development Perservice and Inservice Applications.* (U.S.A. : John Wiley & Sons, Inc., 2003), 90.

(Directing)¹⁶ คอปแลนด์ และโบยัน (Copeland and Boyan) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Preobservation Conference) 2) การสังเกตการสอน (Observation) 3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน (Analysis Results) 4) การประชุมภายหลังการสังเกตการสอน (Post observation Conference) (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศไว้ ขั้นตอนประกอบด้วย 1) การช่วยเหลือครูโดยตรง (direct assistance to teachers) 2) การพัฒนาการทำงานกลุ่ม (group development) 3) การพัฒนาทางวิชาชีพ (professional development) 4) การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (action research)¹⁷ จากที่ได้กล่าวมาสามารถนำเสนอขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัยดังปรากฏในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย (Theoretical Framework)

¹⁶ Ben M. Harris, *Supervisory Behavior in Education*, 3rd ed. (New Jersey : Prentice-Hall Inc.,1985), 13-15.

¹⁷ Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon, *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach*, 7 th ed. (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan V. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices, 6th ed.** (CA: Wadsworth Publishing, 2012).

: Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross-Gordon, **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach, 7th ed.** (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอน และ รอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ซึ่งได้กำหนดการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1.การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) 2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development) 3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)¹⁸

แผนภาพที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

การนิเทศการศึกษา
1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)
2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development)
3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ที่มา : Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon, Jovita M. Ross Gordon, *Supervision of Instructional: A Developmental Approach*, 3rd ed. (Boston: Allyn and Bacon, 1995).

¹⁸ Carl D. Glickman, , Stephen P. Gordon, Jovita M. Ross Gordon, *Supervision of Instructional: A Developmental Approach*, 3rd ed. ((Boston: Allyn and Bacon, 1995)).

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามขอบเขตของคำศัพท์เฉพาะต่างๆ ที่นำมาใช้ศึกษา ดังนี้

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้การชี้แนะ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนครู ในการจัดการเรียนการสอนหรือทำงานจากผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนา การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย ของการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) 2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development) 3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

โรงเรียนศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาภาคบังคับในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านไชยราช โรงเรียนบ้านบางเจริญ โรงเรียนบ้านทองอินทร์และโรงเรียนบ้าน ช้างเผือก

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยในบทนี้ได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งได้แก่ ความหมายของการนิเทศการศึกษา ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายการนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดดังนี้

การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศ มาจากภาษาอังกฤษว่า Supervision แปลความได้ว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือปรับปรุง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของผู้เรียน¹⁹

ชาญชัย อาจิณสมจาร ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเขาเอง และการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้²⁰

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ การนิเทศการศึกษาหมายถึง กระบวนการจัดการ บริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

¹⁹ สังต์ อุทรานันท์ การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530).

²⁰ ชาญชัย อาจิณสมจาร, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2548), 35.

เพื่อปรับ ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา²¹

โกลด์แฮมเมอร์ และคณะ (Goldhammer and Others) ได้สรุปจากคำจำกัดความการนิเทศไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือผู้นิเทศที่จะกระตุ้นให้ครู หรือครูแนะแนว ในสถานศึกษาได้มีการพัฒนาในการที่จะนำวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสารปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหาช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน²²

กลีคแมน (Glickman) ให้ความคิดเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักการ การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผล การเรียนการสอน²³

แฮร์ริส (Harris) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลหรือสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายให้คงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นที่น่าพอใจตามแนวทางที่จะส่งอิทธิพลให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายหลักการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นคือการนิเทศการศึกษามุ่งให้เกิดผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยผ่านบุคคลและวัสดุ²⁴

โอลิวา และ พอลลาส (Oliva and Pawlas) สรุปว่า การนิเทศการศึกษา คือ การให้บริการแก่ครูทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยการให้บริการนี้เป็นการช่วยเหลือที่มีความชำนาญเฉพาะ

²¹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. 2553), 223.

²² Robert Goldhammer and Others, **Clinical Supervision**, 2nd ed (New York : Holt Rinehart and Winston, 1980), 13.

²³ Carl D. Glickman, **Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction** (Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981), 6.

²⁴ Ben M. Harris, **Supervision Behavior in Education**, 3rd ed. (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall Inc., 1985), 10.

เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศจึงเน้นคำว่า บริการและช่วยเหลือเป็นสำคัญ²⁵

บีชและ ไรน์ฮาร์ทซ (Beach and Reinhart) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักการศึกษาอย่างเป็นหมู่คณะโดยความร่วมมือร่วมใจเพื่อจะเสริมสร้างคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษารวมทั้งการสนับสนุนความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู²⁶

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้การชี้แนะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนหรือทำงานจากผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เกิดจากสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการที่จะพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็น ดังนี้

1. สังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความรู้สาขาต่างๆ เพิ่มขึ้น และเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงซึ่งการนิเทศการศึกษา ก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
2. การนิเทศการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมาย
3. การนิเทศการศึกษามีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

²⁵ Peter F. Oliva and George E. Pawlas, **Supervision for today's schools, 6thed.** (New York : John Wiley & Sons, 2001), 11-12.

²⁶ Don M. Beach and Judy Reinhartz, **Supervision leadership : focus oninstruction** (Boston: Allyn and Bacon, 2000), 8.

4. การประสานงานที่จะให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ ผลการปฏิบัติงาน และการรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ความช่วยเหลือตามสภาพที่เหมาะสม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กิจกรรมการนิเทศเป็นตัวกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม²⁷

สุเทพ เมฆ กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาว่ามีมากมายแต่ที่สำคัญ ได้แก่

1. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป
2. เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา
5. ความรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ เพิ่มขึ้น²⁸

ดิเรก ศรีวะโสภา กล่าวถึงการนิเทศมีความจำเป็นดังนี้

1. เน้นกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ การศึกษาต้องเท่าเทียมกันทั้งสามกระบวนการ จะเน้นกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งไม่ได้

2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนคือ บริหารงาน 4 ด้านได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานบริหารทั่วไปและงานบริหารงบประมาณ ผู้บริหารจำเป็นต้องนิเทศครูผู้สอน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ

3. ภายในโรงเรียนย่อมมีครูที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ย่อมแตกต่างกัน การจะลดช่องว่างดังกล่าวผู้บริหารควรมีการนิเทศในโรงเรียนเพื่อให้ครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น²⁹

อัญชลี โพธิ์ทอง กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม (Social Change) ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ต้องทำตัวเป็นตัวเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยทำการร่วมกับครู อาจารย์ คณะครู คณะบุคคล

²⁷ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542), 5.

²⁸ สุเทพ เมฆ, การนิเทศภายในโรงเรียนการศึกษาเอกชน (กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น, 2546), 38

²⁹ ดิเรก ศรีวะโสภา, “การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน” เอกสารประกอบการอบรมการนิเทศตามแนวปฏิรูปการศึกษา 2548, 3.(อัสสำเนา)

2. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยศึกษานิเทศก์จึงเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

3. ความรู้ในสาขาต่างๆเพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวความคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นมาใหม่อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่ครูต้องติดตามศึกษาให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. มาตรฐานการศึกษา ในการรับรองมาตรฐานการศึกษานั้น ต้องอาศัยผู้ชำนาญโดยเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ทำงานและช่วยนิเทศความรู้ใหม่ให้แก่ครูประจำการ ให้มีความคิดกว้าง³⁰

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่างกัน

2. การนิเทศการศึกษาคืองานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงวมของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูจะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ³¹

จากที่นักวิชาการกล่าวมา ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษานั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาและด้านสังคม ความรู้สาขาต่างๆ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคลากรทางการศึกษาจึง จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาคน พัฒนางานและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นการรักษาควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

³⁰ อัญชลี โพธิ์ทอง, **นิเทศการศึกษา** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), 71-72.

³¹ กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, **การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้** (มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554), 56.

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนนั้น มีความซับซ้อน เพราะเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และจะต้องพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศให้ชัดเจนจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนาคน เนื่องจากงานการนิเทศมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

3. เพื่อสร้างการประชาสัมพันธ์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันและการพัฒนาโดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้เสนอแนะและผู้รับฟัง ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือจับผิด

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจการทำงานร่วมกันและการพัฒนา เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจแล้วการเรียนการสอนก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย³²

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้ระบุถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่กระบวนการพัฒนาครูในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครู ในด้านความเป็นผู้นำ ทางวิชาการและทางความคิด ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ในอันที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

2. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครูในด้านการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการศึกษาพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาการใช้ประกอบการเรียนการสอน การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและการประเมินผลการเรียนการสอน

³² สังต์ อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530), 16.

3. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของครูโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาการสอน การร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบระเบียบ การร่วมมือกันทำงานด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจและยอมรับซึ่งกันและกัน

4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครู ในด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการและทางความคิด ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ในอันที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

5. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครูในด้านการวิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการศึกษาพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนการพัฒนาการใช้ประกอบการเรียนการสอน การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและการประเมินผลการเรียนการสอน

6. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของครูโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่การร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาการสอนการร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบระเบียบ การร่วมมือกันทำงานด้วยความเข้าใจเห็นอกเห็นใจและยอมรับซึ่งกันและกันการร่วมมือกันทำงานอย่างมีเหตุมีผลในการพัฒนาหลักสูตร สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและก้าวหน้าเกิดประโยชน์สูงสุดการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการนิเทศการศึกษาและแหล่งวิทยาการในการบริการช่วยเหลือแนะนำงานวิชาการของโรงเรียน

7. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในตำแหน่งวิชาชีพ โดยสร้างความเชื่อมั่นในความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการเรียนการสอน สร้างความสบายใจในการทำงานร่วมกันและสร้างความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครู³³

กรองทอง จิรเดชากุล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ 2 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีจัดการเรียนรู้

³³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **บันทึกไว้ในแผ่นดิน บทสรุปการนิเทศ**
ศน.สศ. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. (2546), 24-25

- 1.4 เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ
2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ
 - 2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ/วิธีจัดการเรียนรู้ของครู
 - 2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
 - 2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้
 - 2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น³⁴
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้
 1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารและงานวิชาการของสถานศึกษา
 2. เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 3. เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
 4. เพื่อพัฒนาหลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์
 5. เพื่อพัฒนาหลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ และจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์
 6. เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นที่จะนำไปใช้การเรียนการสอนการจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้³⁵
- กาญจน์ เรืองมนตรีและธรินธร นามวรรณ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ดังนี้
 1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและรู้วิธีการทำงานด้วยตนเอง

³⁴กรองทอง จิตรเดชากุล, **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร, 2550), 3.

³⁵ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 226.

2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนเองโดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรเป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นใจในอาชีพและมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. เพื่อช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียนและให้การสนับสนุนโรงเรียน

6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา³⁶

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman) กล่าวว่ามุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาเด่นชัดขึ้น สถานศึกษาได้รู้วิธีทางสู่จุดหมาย
2. ช่วยให้ผู้เข้าใจปัญหา ความต้องการของเด็กและ วิธีให้เด็กแก้ปัญหานั้นได้
3. ช่วยสร้างความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็ก
4. ช่วยให้ผู้ร่วมมือร่วมกันทำงานอย่างมีความสุขและบรรลุผลร่วมกัน
5. ช่วยค้นหาและพัฒนาความสามารถของครู
6. ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการสอนให้แก่ครู
7. ช่วยเหลือในการปฐมนิเทศครูใหม่
8. ช่วยให้ผู้สามารถประเมินตนเองและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
9. ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนและหาทางช่วยเหลือนักเรียน
10. ช่วยความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
11. ช่วยชุมชนให้เข้าใจปัญหาของสถานศึกษาเพื่อจะได้ร่วมมือกันแก้ปัญหาช่วยป้องกันมิให้ชุมชนเข้าใจผิดและใช้ครูโดยไม่มีเหตุผลอันควร³⁷

กูด (Good) การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษาช่วยเหลือจัดสรร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และปรับปรุงการสอน³⁸

³⁶ กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, **การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้** (มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554), 57.

³⁷ Thomas H. Briggs and Joseph Justman, **Improving Instruction Through Supervision** (New York : Macmillan Co, 1995), 460-461.

อาชีสัน (Acheson) ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเป็นผู้รู้จักคิดค้นหาวิธีทำงานด้วยตนเอง
2. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง
3. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยครูให้รู้สึกมั่นคงและมั่นใจในความสามารถของตนเอง
4. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการและสามารถนำมาใช้ให้

เป็นประโยชน์ต่อการเรียน

5. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน
6. การนิเทศการศึกษาต้องให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา³⁹

บีช และ โรนฮาร์ทซ (Beach and Reinhartz) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้เจริญงอกงามในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลสูงสุดต่อคุณภาพในการเรียนการสอน ความเจริญงอกงามและการพัฒนา ดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบที่มีพื้นฐานมาจากความไว้วางใจและการให้การสนับสนุนความพยายามของครู ในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนในชั้นเรียน⁴⁰

เซอร์จิโอแวนนี และสตาร์แรทท์ (Sergiovanni and Starratt) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการช่วยเหลือสถานศึกษา โดยเพิ่มโอกาสและความสามารถของสถานศึกษาเพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน⁴¹

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตร งานการสอนและสื่อการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

³⁸ Carter V. Good, *Dictionary of Education*, 3rd ed. (New York : McGraw – Hill book Co., 1973), 574.

³⁹ Acheson. *Techniques in the Clinical Supervision of Teachers* (New York : Longman, 1992), 28.

⁴⁰ Don M. Beach and Judy Reinhartz, *Supervision leadership : focus on instruction*. (Boston: Allyn and Bacon, 2000), 4-5.

⁴¹ Thomas J. Sergiovanni and Robert J. Starratt, *Supervision: A redefinition*, 8th ed. (New York: McGraw - Hill, 2007), 3.

ประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษา

ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยหลักการเพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอหลักการนิเทศไว้ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ เสนอหลักการสำคัญไว้ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ 2) การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและการรับฟังความเห็นตลอดจนการหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์⁴²

ชาลี มณีศรี ได้กล่าวหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้น การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูอาจทำได้โดยการฝึกอบรม พัฒนาด้านวิชาชีพ ตลอดจนเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2) การนิเทศการศึกษาตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจโดยใช้ความสามารถของตนเองในการปรับปรุงการเรียนการสอน 3) การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการส่งเสริมอย่างสร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงการบังคับและสร้างบรรยากาศให้ครูได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ๆหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน 4) การนิเทศการศึกษากับการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกันการนิเทศการศึกษาคืองานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร 5) การนิเทศการศึกษาคืองานที่ต้องร่วมมือกับผู้อื่น จึงต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นมีการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน 6) การนิเทศการศึกษามุ่งเสริมบำรุงขวัญ มีการยกย่องชมเชยซึ่งหากขวัญกำลังใจของครูดี ก็จะทำให้การสอนดีตามไปด้วย 7) การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาสอดคล้องกับชุมชน และส่งเสริมให้ครูได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรในชุมชน⁴³

⁴² สังต์ อุทรานันท์, การนิเทศการศึกษา: หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530), 13.

⁴³ ชาลี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์, 2542), 27.

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง ได้นำเสนอหลักการของการนิเทศไว้ ดังนี้ 1) ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ 3) กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู 4) จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน 5) สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู⁴⁴

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ เสนอหลักการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงานคือ มีความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นให้ยิ่งขึ้น
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไรจะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการดำเนินงานที่ดีและความสามารถที่อยู่ร่วมกันได้
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพันและความมั่นคงต่ออาชีพรวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเกิดความพึงพอใจในการทำงาน
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้สีกภาคภูมิใจในอาชีพที่ต้องให้วิชาความรู้และความสามารถ⁴⁵

เซอร์จิโอแวนนี และสตาร์แรทท์ (Sergiovanni and Starratt) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินการโดยทั่วไป รวมทั้งจัดให้มีความพร้อมทางวัสดุต่างๆ เช่น สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
2. การนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

⁴⁴ ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง, “การนิเทศภายในโรงเรียน,” สารานุกรมการศึกษาศึกษา, 4, 1(กุมภาพันธ์ 2550): 2.

⁴⁵ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 227.

3. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาของวิทยาศาสตร์ และความเป็นประชาธิปไตย

4. การนิเทศการศึกษาที่ดีเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้อาจใช้วิธีการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลการผลิต

5. การนิเทศการศึกษาที่ดีควรเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือ และจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

7. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องเป็นวิชาชีพ⁴⁶

แอกคิสัน ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการนิเทศไว้ ดังนี้ 1) การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเป็นผู้รู้จักคิดค้นหาวิธีทำงานด้วยตนเอง 2) การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง 3) การนิเทศการศึกษาต้องช่วยครูให้รู้สึกมั่นคงและมั่นใจในความสามารถของตนเอง 4) การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครู้คุ้นเคยกับแหล่งวิชาการ และสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน 5) การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน 6) การนิเทศการศึกษาต้องให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา⁴⁷

ปีช และไรน์ฮาร์ทซ (Beach and Reinhartz) กล่าวถึงสมมติฐานที่สำคัญใช้เป็นหลักการในการดำเนินการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. ครูสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆการเรียนการสอนโดยการปรับพฤติกรรมของตนเอง
2. การให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมการสอนของตนเองต้องมาจากภายในตัวของครูเองมากกว่าการถูกบังคับจากบุคคลอื่น
3. พฤติกรรมการสอนของครูจะต้องได้รับการศึกษาวิเคราะห์และระบุได้อย่างชัดเจนโดยผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อันอย่างไม่เป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียน และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
4. ผู้นิเทศสามารถให้มุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ครู้ได้โดยใช้การสอนแนะ การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเอื้ออำนวย และการสังเกตห้องเรียน

⁴⁶ Thomas J. Sergiovanni. and Robert J. Starratt, **Supervision: Human Perspectives** (New York : McGraw – Hill, 1983), 29-30.

⁴⁷ Acheson, **Techniques in the Clinical Supervision of Teaches.**(New York : Longman, 1992), 28.

5. เมื่อได้สารสนเทศที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดสิ่งที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและผู้นิเทศจะสูงขึ้น เมื่อสัมพันธ์ภาพของครูและผู้นิเทศมีลักษณะของความเป็นกัลยาณมิตรและอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความร่วมมือ การเคารพและความมั่นใจซึ่งกันและกัน⁴⁸

เบอร์ตัน และบรัคเกอร์ (Burton and Bruckner) ได้กำหนดหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically Sound) คือเป็นไปตามค่านิยม ความจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรมีการวิวัฒนาการทั้งทางด้านเครื่องมือและกลวิธีโดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอนชัดเจน

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือเป็นไปอย่างมีลำดับเป็นระเบียบในการทำงาน มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือเคารพในตัวบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ ใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออก และพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานให้มากที่สุด⁴⁹

จากหลักการนิเทศที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักของการนิเทศการศึกษาคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนและการดำเนินการโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผ่านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือ สร้างความผูกพัน ความมั่นคงต่ออาชีพเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนิเทศการศึกษา บทบาทที่ผู้บริหารแสดงในฐานะผู้นิเทศ ควรเน้นบทบาทในการเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา

⁴⁸ Don M. Beach. and Judy Reinhartz, **Supervision leadership : focus on instruction** (Boston: Allyn and Bacon, 2000), 9.

⁴⁹ William H Burton, and Lee J.Brueckner, **Supervision : A Social Process** , 3rd ed. (New York : Appleton-Century-Crofts,1955)

ปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. บทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนโดยการนิเทศให้ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจทักษะ และเจตคติในการทำและนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องชัดเจน รวมทั้งนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. บทบาทเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนโดยการนิเทศครูผู้สอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การรู้จักพื้นฐานของผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน การดำเนินการสอน การสร้างเสริมทักษะ การสนับสนุนการสอน การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการสอน ผลสัมฤทธิ์ของการสอนและการปรับปรุงแก้ไข

3. บทบาทเป็นผู้นำในการประเมินผลการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการนิเทศให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการประเมินการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินใจเรียนในแต่ละรายวิชา/ชั้น⁵⁰

กรองทอง จิระเดชากุล กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาไว้ว่าผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญคือ

1. บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองสามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างสมบูรณ์

2. บทบาทในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพครูโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ นำมาปรับใช้ให้เหมาะกับครูในโรงเรียน

3. บทบาทในการจัดประชุมอบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุม การปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำทักษะความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้น การประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

⁵⁰ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอน (กรุงเทพฯ สื่อเสริมกรุงเทพ, 2548), 67-68.

5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่ายเป็นแนวทาง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดประชุมทางวิชาการ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน ฯลฯ

6. บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาและเป็นแบบอย่างแก่ครูทั่วไป⁵¹

ไวส์ (Wiles) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำไว้ดังนี้

1. บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีภายในกลุ่ม และพยายามขจัดข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดในกลุ่มบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้อื่น ช่วยให้ผู้อื่นมีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการใช้อำนาจและมีส่วนในการใช้อำนาจ

2. บทบาทในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ พัฒนาการจัดการองค์การของหน่วยงานในโรงเรียน ช่วยให้การดำเนินงานของคณะกรรมการต่างๆ ในองค์การดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตามต้องดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ

3. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พิจารณาเลือกบุคลากรใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกด้วย ช่วยให้บุคลากรที่เข้าทำงานใหม่รู้สึกว่าเขาเป็นที่ต้องการของโรงเรียน มีความอบอุ่นใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. บทบาทในการสร้างขวัญของครู ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้ครูพอใจงานที่ทำ มีความสะดวกสบายปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางโครงการและนโยบายต่างๆ ของโรงเรียน ช่วยให้ครูเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น จัดให้มีบริการต่างๆ เช่น คู่มือครู การอบรม เป็นต้น

5. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ จัดให้มีการอบรมในหน่วยงาน โดยจัดให้ตรงตามความต้องการของครู การประชุมครูที่จัดให้มีขึ้นช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าใช้วิธี

⁵¹ กรองทอง จิระเดชากุล, คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : ธารักษ์ฯ, 2550), 5-6.

การสังเกตการณ์สอน แต่ต้องมีความเข้าใจกันทั้งสองฝ่ายใช้วิธีการวัดผลเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน⁵²

ลูซิโอ และแม็คเนล (Lucio and Mc Nell) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. มีหน้าที่วางแผนร่วมกับครูเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่คณะในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา
2. มีหน้าที่ในการบริหารโดยวินิจฉัยสั่งการ ประสานงานและกำหนดแนวทางที่จำเป็น
3. มีหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยการให้คำปรึกษาหารือรายบุคคล
4. มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรโดยตรง ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกเนื้อหาวิชา สร้างคู่มือครู และคัดเลือกอุปกรณ์การสอน
5. มีหน้าที่สาธิตการสอน โดยเป็นผู้จัดให้มีการสาธิตการสอนด้วยตนเองในเรื่องวิธีเกี่ยวกับวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนรวมทั้งช่วยเหลือด้านอื่นๆแก่ครูผู้กำลังสอนในชั้นเรียน
6. ทำการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน เช่น การสำรวจ การทดสอบและการค้นคว้าแนวคิดต่างๆที่ตีๆเพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน⁵³

บีชและไรฮาร์ทซ (Beach and Reinhartz) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นิเทศไว้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำ (leader) เพื่อโน้มน้าวให้ครูได้ทำการเรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสามารถทำงานกับครูเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และช่วยให้ครูปรับแผนการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างเสมอภาค รวมทั้งจูงใจให้ครูยอมรับหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่ บทบาทนี้เป็นบทบาทที่มีความคล้ายคลึงกับบทบาทการเป็นผู้พัฒนาองค์การ และการเป็นนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องใช้ความพยายามอย่างกว้างขวาง ในการรวบรวมการปฏิบัติการต่างๆเพื่อให้เกิดการพัฒนา

⁵² Kimball Wiles, *Supervision for Better School*, 3rd ed. Englewood: Cliffs, (New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1983), 261-267.

⁵³ William H. Lucio and John D. McNell, *Supervision in Thought and Action* (New York : McGraw – Hill, 1979), 23-25.

2. นักวางแผน/นักจัดการ (planner/organizer) บทบาทนี้เป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุด เพราะการวางแผนเป็นการคาดการณ์ถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติและแนวทางที่จะปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ จะต้องร่วมดำเนินการวางแผนทั้งในระดับสถานศึกษา โดยการวางแผนพัฒนาครูทั้งหมด ในสถานศึกษา และวางแผนระดับย่อย คือการพัฒนาครูในเรื่องเฉพาะเจาะจง การวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการ เพราะแผนเป็นตัวกำหนด เป้าหมายและการจัดลำดับ ความสำคัญของการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังต้องจัดเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และจัดผู้สอน และทรัพยากรที่ใช้ตามเวลาที่กำหนด

3. ผู้เอื้ออำนวย (facilitator) คือมีหน้าที่ในการเอื้ออำนวยช่วยเหลือและสนับสนุนให้ครู ซึ่งมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันให้ปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการชี้แนะสนับสนุนช่วยเหลือครูทั้งในทางตรงด้วยการสอนแนะครู และโดยทางอ้อม ด้วยการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนจัดหาทุนการสนับสนุนให้มีเทคนิคการสอน การสังเกตการสอนและรับฟังการสะท้อนการสอนของครูเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการปฏิบัติการสอนของครู

4. ผู้ประเมิน (appraiser/assessor) เป็นบทบาทที่มีประเด็นโต้แย้งกันอยู่ นักวิชาการ บางคนมองว่า การประเมินเป็นการทำเพื่อประโยชน์ขององค์กรไม่ใช่ประโยชน์ของครู อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนักวิชาการกลุ่มหนึ่งให้ความเห็นว่า การประเมินการสอนอาจต้องปฏิบัติไปพร้อมกับการสอน แนะนำและช่วยเหลือสนับสนุนครูเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

5. ผู้เสริมกำลังใจ (motivator/encourager) การจูงใจให้ครูเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพของ สถานศึกษา การเสริมกำลังใจด้วยการเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในและการเห็นคุณค่าใน ตนเอง จะช่วยในการสร้างแรงบันดาลใจต่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน และช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง

6. นักสื่อสาร (communication) ต้องเป็นนักสื่อสารที่ดี ความสามารถในการเป็นผู้นิเทศที่มี ประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความสามารถในการฟังและการตอบโต้ของผู้นิเทศเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ ต้องสามารถสื่อสาร ความคิดและข้อมูลสารสนเทศกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงชุมชนได้อย่างมี คุณภาพ

7. ผู้ตัดสินใจ (decision maker) ต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อนักเรียน ครู บุคลากรอื่นๆ และต่อองค์กร เรื่องที่ต้องตัดสินใจ ได้แก่ การปรับปรุงการเรียนการสอนหลักสูตรและ การพัฒนาบุคลากรกระบวนการนิเทศจึงต้องอาศัยการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วม

ของครู ผู้ปกครอง นักเรียน อย่างไรก็ตามการตัดสินใจที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้นิเทศภายใต้ข้อมูลที่ชัดเจนของสถานศึกษา

8. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) ผู้นิเทศโดยตำแหน่งแล้วจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน แต่การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้สมาชิกต้องมีความเต็มใจ และมีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้นิเทศจะเป็นผู้ปรับเปลี่ยนแผนและกระบวนการทำงานของครูที่จะส่งผลในทางบวกกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

9. ผู้สอนแนะ/พี่เลี้ยง (coach/mentor) เป็นบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยเหลือส่งเสริมเกี่ยวกับการรับรู้ การตัดสินใจ และการใช้ทักษะทางสติปัญญา นอกจากนี้ยังช่วยในการจัดหาทรัพยากรและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน⁵⁴

บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูหรือพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จะต้องสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติในการจัดการเรียนการสอน แนะนำครูจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สร้างความเชื่อมั่นใจและการเห็นคุณค่าในตนเองของครู ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเอง ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการในการนิเทศการศึกษาหรือนิเทศการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการสำเร็จไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องอาศัยกระบวนการซึ่งเป็นการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันและมีระเบียบแบบแผน มีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอความหมายและกระบวนการนิเทศไว้ดังต่อไปนี้

สังัด อุทรานันท์ กล่าวว่ากระบวนการนิเทศ หมายถึง การดำเนินงานในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ การดำเนินนิเทศจะประสบความสำเร็จได้จะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย 5 ขั้นตอนซึ่งเรียกว่า “PIDRE” ดังนี้

⁵⁴ Don M. Beach and Judy Reinhartz, *Supervision leadership : focus on instruction* (Boston: Allyn and Bacon, 2000), 16-18.

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาตามความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศรวมทั้งวางแผนขั้นตอนกระบวนการการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

2. การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้เพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ความสามารถทักษะกระบวนการเรื่องใดอย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร จะทำอย่างไรให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ ซึ่งขั้นตอนที่มีความจำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ทุกเรื่องที่มีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นพอใจ จำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้ง

3. การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ (Doing - D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้สนับสนุนการนิเทศ

4. การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing - R) เป็นขั้นตอนการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อาจดำเนินไปพร้อมๆ กับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้ว

5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating - E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคต้องปรับปรุงแก้ไขโดยการให้ความรู้เพิ่มเติมแต่ถ้าประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และต้องการจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอีก⁵⁵

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวไว้ว่ากระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันช่วยเหลือกัน ปรับปรุงงานด้านต่างๆ ส่งเสริม และเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคุณภาพ โดยดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่ต้องดำเนินการเพื่อทราบสภาพที่แท้จริง สำหรับเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการนิเทศได้ตรงจุดซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

⁵⁵ วุฑรา เล่าเรียนดี, นิเทศการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 9 (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554), 20-21.

1.1 การสำรวจโดยสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประชุมสัมมนาเพื่อค้นหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการโดยเชิญผู้เกี่ยวข้องมาประชุมสัมมนาตามรายละเอียดที่ต้องการบันทึกรายละเอียดไว้

1.2 การศึกษาสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศจากเอกสาร เช่น รายงานการพัฒนาคุณภาพ

1.3 การศึกษาเพื่อประมวลปัญหาและความต้องการนิเทศการพัฒนาการเรียนการสอน

2. วางแผนและกำหนดทางเลือก เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการไปวิเคราะห์จัดเรียงอันดับความสำคัญโดยพิจารณาถึงทรัพยากรที่มีอยู่แล้วกำหนดและประเมินทางเลือกในการนิเทศ ซึ่งอาจเลือกใช้กิจกรรมในการนิเทศ ได้แก่ การพบปะเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การประชุมอบรม การบริการเอกสาร การพาไปศึกษาดูงาน เป็นต้น

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกและวิธีในการนิเทศที่เลือกไว้ในขั้นที่ 2 ทั้งนี้สื่อและเครื่องมือช่วยให้การนิเทศนั้นมีระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดสามารถตรวจสอบและวิเคราะห์ผลได้

4. ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศต่างๆดำเนินการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. ประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศซึ่งสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนของการนิเทศเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้ดีขึ้น การประเมินควรมีรูปแบบการประเมินผลและเครื่องมือในการประเมินและต้องรายงานผลการปฏิบัติงานหลังจากกระบวนการนิเทศสิ้นสุด เพื่อแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาต่อไป⁵⁶

รุ่ง พูลสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า เป็นกิจกรรมที่จะต้อง ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีขั้นตอน ให้ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ซึ่งจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กระบวนการวางแผน มีกิจกรรมสำคัญประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การคิดการวางแผนงานการนิเทศที่จะดำเนินการในปัจจุบันและอนาคต

1.2 จัดทำตารางแผนงานในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติ เช่น รายการวัน เวลา และ สถานที่ให้แน่นอน

⁵⁶ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ (กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว, 2541), 15.

1.3 จัดทำโครงการที่เป็นที่รวมของแผนงาน เป็นขั้นการนำแผนงานไปปฏิบัติ เช่น โครงการต่างๆที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุง เป็นต้น

1.4 แผนงานที่กำหนดไว้ ย่อมนำไปสู่ความคาดหวังในอนาคต

1.5 ปรับปรุงการทำงานและแผนการทำงานให้ดีขึ้น ตระหนักในปัญหาและ อุปสรรคของแผนที่ทำขึ้นและหาทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. กระบวนการจัดการ มีกิจกรรมสำคัญประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้คือ

2.1 การจำแนกหน้าที่งานนิเทศการศึกษามีลักษณะหลายวิธีการทั้งการฝึกอบรม การจัดหลักสูตร ฯลฯ ควรจำแนกลักษณะงานให้เด่นชัด

2.2 ชี้แหล่งข้อมูลทางวิชาการ การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนการอำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในโรงเรียน

2.3 เป็นตัวแทนทางการศึกษา ตามลักษณะงานมีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้าน บริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ และการประสานงาน

3. กระบวนการนำ เป็นกิจกรรมสำคัญประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

3.1 การนำในการตัดสินใจ กระบวนการนิเทศไม่ได้มุ่งใช้อำนาจอย่างเดียวหากแต่ การตัดสินใจจะต้องมาจากหมู่คณะเป็นสำคัญ

3.2 นำในการให้ข้อเสนอแนะให้คำปรึกษาแนะนำ

3.3 นำในการให้กำลังใจแรงจูงใจและเอาใจใส่ต่อเพื่อนร่วมงาน

3.4 นำในการสื่อความหมายโดยการใช้ความสามารถในด้านการติดต่อสื่อความหมาย เป็นที่เข้าใจถูกต้องชัดเจน

3.5 นำการคิดริเริ่ม บรรยายภาคในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะผู้นำหากผู้นำมีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นสนับสนุนให้เขาคิดพยายามมองข้ามข้อผิดพลาดเล็กๆน้อยๆโดยไม่ ตั้งใจ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อยากจะคิดอยากจะทำในสิ่งใหม่ๆแปลกๆอย่างมั่นใจ

3.6 นำในการสาธิตจะต้องแสดงและเผยแพร่งานวิชาการ สาธิตการสอนวิธีต่างๆสนับสนุน ให้โรงเรียนมีการสาธิตวิชาการแก่ชุมชนในทุกๆด้านเป็นการนำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน เข้าใจโรงเรียนและจะให้การสนับสนุนโรงเรียนในอนาคตต่อไป

4. กระบวนการควบคุมมีกิจกรรมสำคัญประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 การทำการควบคุมให้ถูกต้อง การควบคุมในการนิเทศใช้พระคุณมากกว่าอำนาจ

4.2 ส่งเสริมความเจริญของงาน ถ้ากระทำถูกต้องและดำเนินการเรียนการสอนไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ให้การนิเทศจะต้องช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

4.3 ควบคุมการกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร การทำงานร่วมกับคนต้องยอมรับพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้ให้การนิเทศจะต้องคอยเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เขาปรับปรุงตนเอง

4.4 ควบคุมบทกำหนดโทษ เมื่อให้การแนะนำช่วยเหลือด้วยวิธีต่างๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขแล้วแต่ไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทกำหนดโทษมีความจำเป็นในการบริหารงานทั่วไป

5. กระบวนการประเมินผล

5.1 กระบวนการพิจารณาผลงาน ควรประเมินค่าผลงานที่ทำว่าดีเลวอย่างไร

5.2 กระบวนการวัดผล การวัดผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานย่อมมีความสำคัญต่อการทำงานในหน่วยงาน⁵⁷

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศสามารถสรุปได้ว่าการนิเทศจะประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยมีขั้นตอนในการนิเทศ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศสภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่เป็นจริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันส่วนความต้องการหมายถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการจะไปถึงเป็นสภาพที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นอย่างไรก็ตามการกำหนดสภาพที่ต้องการและคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นนั้น มิใช่จะกำหนดขึ้นมาลอยๆ แต่ต้องกำหนด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบมากมายที่ควรจะนำมาศึกษาและพิจารณาประกอบ คือ

1. นโยบายของสถานศึกษาในด้านการนิเทศ
2. ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรบุคคลและวัสดุ
4. ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศหมายถึง วิธีการ ที่อาศัยหลักการเหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาว่า

⁵⁷ รุ่ง พูลสวัสดิ์, เอกสารการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ม.ป.ป.), 49-51.

มีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้าง แล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอะไรโดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันการจัดทำแผนงานและโครงการถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำรายละเอียดของแผน ซึ่งเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ให้เฉพาะมากขึ้นและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้นดังนี้

1. แจกแจงกิจกรรมการนิเทศที่จะทำในโครงการนั้น
2. กำหนดแผนงานการนิเทศรวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่ายเวลาและสถานที่
3. จัดทำงบประมาณโครงการการขออนุมัติและการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานการนิเทศเป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งจะมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไรและจะอย่างไร จึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ

2. การปฏิบัติงานประกอบด้วยการทำงานที่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายคือ ผู้รับการนิเทศผู้ให้การนิเทศและผู้บริหาร

3. การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ โดยเฉพาะจากฝ่ายบริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและทำงานด้วยความพึงพอใจการสร้างขวัญและกำลังใจควรปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานจึงจะได้ผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศการประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหน้าที่ให้ทำการประเมินผล หลักการที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้

1. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่นำเชื่อถือ
2. การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องทำเมื่อได้จัดทำโครงการนิเทศเสร็จสิ้นแล้ว
3. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย ทั้งจากผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
4. การประเมินผลสามารถทำได้ 2 ระยะ คือ การประเมินผลระหว่างโครงการและการประเมินผลสรุปโครงการ

5. การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วน คือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้าการประเมินผล ที่กระบวนการ การประเมินผลผลิต⁵⁸

ปราโมทย์ จิตบรรจง ได้สรุปกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนเกี่ยวพันกันในแต่ละชั้นและ ผลลัพธ์ของกระบวนการเกิดที่ตัวครู ส่งผลถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน⁵⁹

วัชรรา เล่าเรียนดี ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศโดยผู้บริหารสามารถนำมาสังเคราะห์เป็น กระบวนการนิเทศโดยผู้บริหารได้ดังนี้ 1) ประชุมวางแผนการสังเกตการณ์สอนกำหนดเรื่องประเด็นที่ จะสังเกตวิธีการสังเกต 2) สังเกตการสอนหรือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้⁶⁰

คอปแลนด์ และบอยัน (Copeland and Boyan) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการสอนไว้ ทั้งหมด 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre observation Conference)
 - 1.1 พิจารณาระบุเรื่อง หรือพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงและพัฒนา
 - 1.2 กำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่ต้องการจะปรับปรุงและพัฒนา
 - 1.3 เลือกหรือสร้างเครื่องมือสังเกตการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับพฤติกรรมหรือเรื่องที่จะปรับปรุงและพัฒนา
2. การสังเกตการสอน (Observation)
 - 2.1 สังเกตพฤติกรรมที่กำหนดหรือกระบวนการสอนที่กำหนดจากขั้นที่ 1
 - 2.2 บันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือกระบวนการสอนที่ใช้ดำเนินการสอนโดยใช้ เครื่องมือที่เลือกหรือสร้างขึ้นเอง

⁵⁸ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การนิเทศการสอน (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546), 232 – 235.

⁵⁹ ปราโมทย์ จิตบรรจง, รายงานการใช้คู่มือชุดนิเทศแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เนื้อหาสุขภาพอนามัยเน้นกระบวนการสร้างนิสัยระดับชั้น ประถมศึกษา (กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542), 20.

⁶⁰ วัชรรา เล่าเรียนดี, นิเทศการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 9 (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554), 19.

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์สอน (Analysis Results) โดยผู้สังเกตวิเคราะห์เองหรือร่วมกันกับผู้รับการนิเทศร่วมกันพิจารณาพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือขั้นตอนกระบวนการสอน สิ่งใดเรื่องใดควรคงไว้หรือควรเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้ถูกต้องหรือให้ดีขึ้น

4. การประชุมภายหลังการสังเกตการณ์สอน (Post observation Conference) เป็นขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวกับผลการสังเกตและบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนของครูในขณะเดียวกันควรกระตุ้นให้ครูมองเห็นยอมรับผลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนและผู้สังเกตกับครูร่วมกันพิจารณายุทธวิธีในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมกรรมการสอนเพื่อส่งผลถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน⁶¹

เกลทฮอร์น (Glatthorn) ได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนในการนิเทศการสอน 8 ขั้นตอนดังนี้ 1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สังเกตและผู้รับการนิเทศ (ครู) 2) วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันกับครู 3) วางแผนการสังเกตการณ์สอน 4) สังเกตการณ์สอน

5) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน 6) วางแผนกำหนดยุทธวิธีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ 7) ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงหรือพัฒนา 8) วางแผนการสังเกตในการดำเนินการสอนครั้งต่อไป⁶²

กลีคแมน (Glickman) ได้นำเสนอกระบวนการในการนิเทศการสอน 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การประชุมร่วมกับครู (Preconference with teacher) 2) การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observation of Classroom) 3) การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการณ์สอน และพิจารณาวางแผนการประชุมร่วมกัน 4) ประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการณ์สอน (Post conference with teacher) 5) วิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการ 4 ขั้นตอนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรให้ครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้มาก⁶³

⁶¹ Norman J. Boyan. and Wills D. Copleland, **Instructional Supervision Training Program** (Columbus Ohio : Charles E. Merrill Publishing Company, 1978), 3.

⁶² Allan A. Glatthorn, **Differentiated Supervision** (Washington D.C. :Association for Supervision and Curriculum Development, 1984), 2

⁶³ Carl D. Glickman, **Supervision of Instruction : A Developmental Approach, 2nd ed.** (Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc., 1990), 281.

แอกคีสัน และกอล (Acheson and Gall) ได้เสนอกระบวนการในการนิเทศไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) โดยผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศเพื่อให้ครูได้มีโอกาสเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนาและความมุ่งหวังที่จะพัฒนาบทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้คือช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบันร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ๆที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2. การสังเกตการสอน (Observation) การสังเกตการสอนต้องดำเนินการต่อกระบวนการที่มีการวางแผนกำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสมเวลาที่จะทำการสังเกตการณ์การสอนในชั้นเรียนและวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันว่าด้วยผลการสังเกตการสอนและร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไข⁶⁴

แฮร์ริส (Harris) ได้เสนอกระบวนการนิเทศไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพงาน (Assessing) คือ การศึกษาถึงสภาพต่างๆที่เป็นอยู่เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของสภาพการณ์ต่างๆการสังเกตปรากฏการณ์รอบตัวโดยละเอียดการทบทวนเพื่อตรวจสอบปรากฏการณ์รอบตัวและการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) คือ การกำหนดเป้าหมายจุดประสงค์และกิจกรรมต่างๆตามลำดับความสำคัญประกอบการกำหนดเป้าหมายการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานการกำหนดทางเลือกและการจัดลำดับความสำคัญของงาน

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) คือ การจัดระบบวางแผนการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยจัดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ การนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติเตรียมการต่างๆ ให้พร้อมในการปฏิบัติงานจัดระบบการทำงานและการกำหนดแผนในการทำงาน

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) คือ การกำหนดทรัพยากรต่างๆให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานโดยกำหนดทรัพยากรตามความต้องการของหน่วยงานต่างๆจัดสรร

⁶⁴ Keith A. Acheson and Meredith D. Gall, **Clinical Supervision and Teachers Development Preservice and Inservice Applications**. (U.S.A. : John Wiley & Sons, Inc.,2003), 90.

ทรัพยากรให้หน่วยงานต่างๆ กำหนดทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับจุดมุ่งหมายเฉพาะและมอบหมายบุคลากรให้ปฏิบัติงาน

5. การประสานงาน (Coordinating) คือ การประสานการใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และประสานแผนการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดย ประสานการทำงาน ของฝ่ายต่างๆ สร้างความสามัคคีพร้อมเพรียงในการทำงานปรับการทำงานส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสานแผนโดยกำหนดเวลาการทำงานแต่ละช่วงให้ชัดเจน

6. การอำนวยการ (Directing) คือ การทำให้เกิดสภาพที่เหมาะสมในการดำเนินการตามแผนงานให้มากที่สุดโดยการแต่งตั้งบุคลากรกำหนดแนวทางหรือระเบียบปฏิบัติในการทำงานแนะนำ การปฏิบัติงานและตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน⁶⁵

กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศไว้ 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1. การช่วยเหลือครูโดยตรง (direct assistance to teachers) คือ ครูได้พัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) รวมถึงการสร้างควมไว้วางใจและความสัมพันธ์อันดีในการร่วมกันอภิปรายหรือปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอน

2. การพัฒนาการทำงานกลุ่ม (group development) คือ การทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยผู้นิเทศต้องพิจารณาบทบาทของสมาชิกในกลุ่มซึ่งต้องชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบและความพร้อมของสมาชิกแต่ละคนมีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ที่มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมหรือการอยู่ร่วมกันและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. การพัฒนาทางวิชาชีพ (professional development) คือ ครูมีการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่ความเชี่ยวชาญในสายงาน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานระยะยาวการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ของตนเองการมีทัศนคติต่อวิชาชีพหรือการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาระดับความคิดเชิงนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับงานและประสบการณ์การทำงาน

4. การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) คือ การปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาเดิมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียนมีการกำหนด

⁶⁵ Ben M. Harris, *Supervisory Behavior in Education*, 3rd ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc.,1985), 13-15.

จุดประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรอย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและต่อเนื่อง มีการกำหนดรูปแบบหรือขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรอย่างเหมาะสมและมีการกำหนดครูผู้รับผิดชอบ การติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องของหลักสูตรซึ่งเป็นข้อมูล ย้อนกลับในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (action research) คือ กระบวนการให้ได้ข้อมูลเพื่อนำ ผลไปปรับปรุงการสอนของครูให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุดต้องสนับสนุนให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและเห็นความสำคัญ ของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจัดทำกรวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไป ต่อยอดการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสามารถนำกระบวนการวิจัยไปใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม⁶⁶

จากความหมายและขั้นตอนของกระบวนการนิเทศที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศ คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทำงานอย่างมีลำดับขั้นตอนร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันส่งเสริมพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนแล้วส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการนิเทศของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ซึ่งได้เสนอกระบวนการในการนิเทศไว้ 5 ด้านดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)
2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development)
3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

⁶⁶ Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon, **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach, 7 th ed.** (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148

**ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**

ตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งได้ประกาศจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 14 ศูนย์ ประกอบด้วยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 118 แห่ง เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำนวนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งจำแนกรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

1. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมือง 1 (บ่อนอก)
2. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมือง 2 (อ่าวน้อย)
3. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมือง 3 (ประจวบ เกาะหลัก)
4. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาเมือง 4 (คลองวาฬ ห้วยทราย)

อำเภอทับสะแก

5. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาทับสะแก 1 (ห้วยยาง แสงอรุณ)
6. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาทับสะแก 2 (ทับสะแก เขาล้าน)
7. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาทับสะแก 3 (นาหูกวาง อ่างทอง)

อำเภอบางสะพาน

8. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน 1 (ชัยเกษม)
9. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน 2 (ธงชัย กำเนิดนพคุณ)
10. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน 3 (แม่รำพึง พงศ์ประศาสน์)
11. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพาน 4 (ร้อนทอง ทองมงคล)

อำเภอบางสะพานน้อย

12. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 1 (ข้างแรก บางสะพาน)
13. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 2 (ปากแพรก ทวายทอง)
14. ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช)
 - 1) โรงเรียนบ้านไชยราช
 - 2) โรงเรียนบ้านบางเจริญ
 - 3) โรงเรียนบ้านทองอินทร์
 - 4) โรงเรียนบ้านข้างเผือก

การบริหารและการจัดการศึกษาภายในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน มีแนวทาง ดังนี้

1. ให้มีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบหมายเป็นที่ปรึกษา
2. ให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาแต่งตั้งโดยผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนภายในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาเป็นกรรมการโดยคัดเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการ 1 คน รองประธานกรรมการ 1 คน ที่เหลือเป็นกรรมการโดยให้มีกรรมการครบคลุมทั้ง 4 งาน (ด้านวิชาการด้านการบริหารงานบุคคลด้านงบประมาณด้านการบริหาร ทั่วไป) กรรมการและเลขานุการ 1 คน และครูด้านวิชาการ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน ในกรณี สถานศึกษาที่ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนว่างให้เสนอชื่อรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง เป็นกรรมการโดยประธานกรรมการ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ ระยะเวลา 2 ปีงบประมาณติดต่อกัน ไม่เกิน 2 วาระ
3. ให้มีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและใช้ทรัพยากรบุคคลร่วมกัน
4. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การให้คำแนะนำปรึกษาแก่กันทั้งด้านวิชาการด้านการบริหารงานบุคคลด้านงบประมาณด้านการบริหารทั่วไปและการจัดกิจกรรมส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ร่วมกัน
5. การบริหารศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมได้แก่ ผู้บริหารครู ผู้ปกครอง ชุมชนองค์กรเอกชนองค์กรศาสนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยราชการ ต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ให้มีการประสานงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมกับสมาคมชมรมเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ให้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ๔. ปฏิบัติหน้าที่และงานอื่น ๆ ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอความร่วมมือหรือมอบหมาย ⁶⁷

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1⁶⁸

ที่	โรงเรียน	จำนวน					รวม
		ผู้อำนวยการโรงเรียน	ครูชำนาญการพิเศษ	ครูชำนาญการ	ครู	ครูผู้ช่วย	
1	โรงเรียนบ้านไชยราช	1	5	3	9	3	21
2	โรงเรียนบ้านบางเจริญ	1	-	5	6	6	18
3	โรงเรียนบ้านทองอินทร์	1	1	2	9	1	14
4	โรงเรียนบ้านช้างเผือก	1	2	2	2	1	8
	รวม	4	8	12	26	11	61

⁶⁷ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. (2564).

⁶⁸ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. ข้อมูลบริหารอัตรากำลังครู. (25 มิถุนายน 2564).

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1⁶⁹

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนแยกระดับชั้น											รวม
		อนุบาล		ประถมศึกษา						มัธยมศึกษา			
		2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	3	
1	โรงเรียนบ้านไชยราช	41	48	43	51	53	51	46	47	56	50	44	530
2	โรงเรียนบ้านบางเจริญ	43	35	46	54	50	37	34	32	21	43	27	422
3	โรงเรียนบ้านทองอินทร์	18	22	19	19	14	22	21	23	17	15	21	220
4	โรงเรียนบ้านช้างเผือก	30	29	25	26	28	27	21	27	-	-	-	213
	รวม	132	134	133	149	145	137	121	129	94	112	92	1,376

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศของผู้บริหาร ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ณัฐณิชา กอวิจิตร ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการรับแบบการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความต้องการแบบการนิเทศการสอน 3 แบบเรียงลำดับคือ แบบร่วมมือ แบบไม่ชี้แนะ และแบบชี้แนะให้ข้อมูล 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนตามความต้องการของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีทั้งสิ้น 12 แนวทาง ประกอบด้วย 1) แบบร่วมมือมี 4 แนวทางคือ (1) มีความจริงใจในการนิเทศ มีความยุติธรรม และมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน (2) ติดตามการดำเนินงานและแก้ปัญหาการนิเทศ (3)

⁶⁹ งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. **ข้อมูลนักเรียน**. (25 มิถุนายน 2564)

จัดทำแฟ้มประวัติปัญหาการนิเทศการสอนที่พบและแนวทางการแก้ปัญหา (4) สนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ในด้านการเรียนการสอนให้กับครู 2) แบบไม่ขึ้นน้ำมี 3 แนวทางคือ (1) เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ (2) สนับสนุนงบประมาณและเป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดีให้กับครู (3) มีการบำรุงขวัญ กำลังใจและมีสวัสดิการในการทำงานให้ครูผู้สอนในโรงเรียนและ 3) แบบขึ้นน้ำให้ข้อมูลมี 5 แนวทางคือ (1) สร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (2) ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ (3) เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการสอนและประเมินผล (4) จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ครู (5) และสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อให้กับบุคลากรครูในโรงเรียน⁷⁰

พรรณภา มหาวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ด้านการ จัดลำดับความสำคัญของงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินสภาพการทำงาน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน และด้านการจัดสรรทรัพยากร 2.แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ 1. ควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ จากการทำงานโดยมีการกำหนดเกณฑ์ การประเมินและเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆจากการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม 2. ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการทำงานตามความสำคัญและสิ่งที่เป็นเรื่องเร่งด่วน 3. ควรมีการนำทฤษฎีความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการนิเทศมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 4. ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จากการ สรรวจความต้องการจากสมาชิกเพื่อวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม 5. ควรให้ความรู้ แนวทางวิธีการในการนิเทศอย่างหลากหลายเหมาะสมกับรายวิชา⁷¹

⁷⁰ ภัฏฐณิชา กอวิจิตร, “การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2557), ง.

⁷¹ พรรณภา มหาวิทยาลัย, “กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร”(การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2557), 82-89.

ละออง รักษา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการคัดเลือกสรรหาบุคลากร ด้านการวางแผน และด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจ 2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน⁷²

วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิโคกรักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างขวัญและกำลังใจของครูมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดแนะนำการดำเนินงานในหน่วยงาน และด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมิน

⁷² ละออง รักษา “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” (ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2559).

คุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคณะชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียนเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาหลักสูตรควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่าง ๆ ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอขอพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน⁷³

จรรยา แต่งอ่อน ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุดที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ .01 ⁷⁴

อิสรนนท์ ศิโรรัตน์พานิชย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1. การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนการจัดระบบการนิเทศ ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ และด้านการดำเนินการนิเทศ 2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา 5 ประการ

⁷³ วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิโคกรักษ์, “การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา : นครราชสีมา, 2558),

⁷⁴ จรรยา แต่งอ่อน, “รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559),

ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรประชุมวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ และเอกสารคู่มือในการปฏิบัติการนิเทศ 2) ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ควรร่วมกันวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความพึงพอใจและความต้องการในการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการนิเทศ ควรมีการจัดกิจกรรมสัมมนาและระดมความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน 4) ด้านการสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ควรจัดให้บุคลากรในสถานศึกษามีการวิเคราะห์เพื่อแสวงหาแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ๆ และ 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ควรจัดให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมิน โดยจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปผลในแต่ละขั้นตอนตามแผนงาน/โครงการ⁷⁵

สิริขวัญ สุพรรณคง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากลุ่ม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 เมื่อจำแนกตาม เพศอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และวิทยฐานะ ไม่แตกต่างกัน⁷⁶

เมธินี สระไร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนาอำเภอรือเสาะ ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนาอำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนาอำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ ขนาดสถานศึกษา ภาพรวมไม่แตกต่างกันส่วนประสบการณ์การทำงานภาพรวมแตกต่างกันเมื่อทำการเปรียบเทียบ

⁷⁵ อิศรนนท์ ศิริรัตนพานิชย์, “การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559),

⁷⁶ สิริขวัญ สุพรรณคง, “การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559),

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่พบคู่ที่แตกต่างกัน 1 คู่ คือ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 -10 ปี มีทัศนคติต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนมากกว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น 3) ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 มีปัญหาดังนี้คือ 1) ขาดการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่ทันสมัย สอนแบบท่องจำมากกว่าการปฏิบัติเนื่องจากขาดการติดตาม 3) ผู้บริหารยังขาดทฤษฎีและหลักการบริหารที่ดี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดขององค์กร 4) ครูโดยส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและ 5) ผู้บริหารขาดการให้ความสำคัญต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน⁷⁷

ศุภวรรณ สัจจพิบูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การนิเทศในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการนิเทศที่เกิดจากความสมัครใจของครูผู้สอนในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนตามเป้าหมายที่กำหนดผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่อยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกันและส่งเสริมการสร้างบรรยากาศของการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีการเกื้อกูลกันและกันอย่างเป็นมิตร โดยมีผู้สอนงาน (coach) ซึ่งเป็นผู้รู้ที่เข้ามาส่งเสริมความรู้และฝึกฝนทักษะที่สัมพันธ์กับเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการพัฒนา ก่อนการสอน ทำการสังเกตการสอน และกระตุ้นให้ครูผู้สอนวิเคราะห์และสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของตนเองจนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนได้ตรงตามเป้าหมาย และมีพี่เลี้ยง (mentor) เป็นผู้คอยสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจตลอดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้สอนสามารถพัฒนาบทเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การนิเทศในศตวรรษที่ 21 ยังต้องมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อความต้องการของผู้รับการนิเทศ โดยเฉพาะระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ทางการศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในส่วนตอนต่างๆของการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารการให้คำปรึกษาการเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ และการนิเทศออนไลน์ ซึ่งช่วยทำให้ผู้นิเทศสามารถติดตามพัฒนาการของผู้สอนได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กระบวนการนิเทศดังกล่าวข้างต้นจะช่วยพัฒนาทักษะการ

⁷⁷ เมธินี สระไร, “การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ” (การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560),

สะท้อนคิดการประสานความร่วมมือ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอนอันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นการนำแนวคิดกระบวนการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) และการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิเทศ จึงช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป⁷⁸

อนงค์ จันทร์หอม ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน การอำนวยความสะดวก การจัดทำความสำคัญของงาน การออกแบบวิธีการทำงาน และการประเมินสภาพงาน 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดราชบุรี คือ (1) ควรมีการประเมินผลงานจากผู้ที่ได้รับมอบหมายและการจัดกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งทำกรนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (2) สำรองความต้องการของครูในการเลือกวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ตรงกับความต้องการและตรงเป้าหมายของการทำงานที่กำหนดไว้ในโครงการ (3) ควรจัดระบบงานที่มีความสำคัญอย่างเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (4) ควรประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นการใช้ทรัพยากรในแต่ละโครงการและสรุปเป็นมติของโรงเรียน และควรมีการจัดสรรทรัพยากรให้แก่บุคลากรหรือโครงการตามความต้องการที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม (5) ควรมีการประสานงานระหว่างผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้เกิดความเข้าใจในการร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเวลาและกิจกรรมที่ต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ (6) ควรมีการปรึกษาหารือใน

⁷⁸ ศุภวรรณ สัจจพิบูล “แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560, (วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย ปีที่ 37 (1) : 203-222, 2560)

การปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติตามทางเลือก แนวทางการแก้ปัญหา และพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกัน⁷⁹

สายวินิตย์ ดวงสนาม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้นมีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการนิเทศควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (3) ด้านการประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศและ (4) ด้านการประชุมหลังการประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศเพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง⁸⁰

วรกมล น้อยพิทักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค-ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค - ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวมในแต่ละบทบาท อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค - ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 พบว่า (1) การพัฒนา บทบาทผู้ประสานงานของผู้บริหารควรมีการประสานกำกับติดตามงานเป็นลำดับขั้นกับครูในโรงเรียน ในลักษณะเป็นเครือข่ายให้ความร่วมมือ (2) การพัฒนาบทบาทที่ปรึกษาของผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารทั้ง 4 ฝ่าย และนโยบายของกระทรวงในแต่ละเรื่องที่มีการเน้นย้ำ (3) การพัฒนาบทบาท ผู้นำกลุ่มของผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะชี้้นำให้แก่

⁷⁹ อนงค์ จันทร์หอม, “กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหักอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560),ง

⁸⁰ สายวินิตย์ ดวงสนาม, “การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2561),3.

ครูประชุมทำความเข้าใจ (4) การพัฒนาบทบาท ผู้ประเมินของผู้บริหารควรศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการ หรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน⁸¹

วิชชุดา เขียวชะอุ่ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภวิทยเขต ทพหลวงแจรงงาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภวิทยเขต ทพหลวงแจรงงาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง ด้านการพัฒนา ทางวิชาชีพและด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) แนวทางการพัฒนา การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภวิทยเขต ทพหลวงแจรงงาม ในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลข คณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) การกำหนดนโยบาย และแนวการปฏิบัติที่ชัดเจน (2) การส่งเสริมให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วม ในการทำงานและ (4) การส่งเสริมการนำวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียนมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียน การสอน⁸²

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินผล การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัด แพร่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันปัญหาที่ทำให้นักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่า ร้อยละ 50 มี 4 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครู ด้านนักเรียน และด้านการจัดการ การศึกษาของ โรงเรียนและความต้องการทางการนิเทศติดตามและประเมินผลในระดับจังหวัดแพร่ คือ ต้องการแนวทางหรือรูปแบบการนิเทศเพื่อยกระดับผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ที่นำไปสู่การ นิเทศให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่จังหวัดแพร่ 2) ได้รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ บริหารการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ PHRAE ICT+(plus) Coaching Model เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและวางแผนพัฒนา (Analyze to Plan : P)

⁸¹ วรกมล น้อยพิทักษ์, “บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไตร โยค-ลันถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต” (สารนิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561),ง.

⁸² วิชชุดา เขียวชะอุ่ม, “การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภวิทยเขต ทพหลวง แจรงงาม” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561),ง.

(2) การสร้างความตระหนัก เพื่อความเป็นเอกภาพ (Awareness to Homogeneity : H) (3) การร่วมมือร่วมใจดำเนินการนิเทศแบบโค้ช (Relationship to Coach : R) (4) การเชื่อมโยงชื่นชม เสริมแรง (Attach to Admire : A) และ(5) การประเมินผลเพื่อพัฒนาเผยแพร่(Evaluation for development to share : E) 3) ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ ได้แก่ (1) ครู มีการปรับเปลี่ยนการจัด กระบวนการเรียนการสอน มีการสร้าง/ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มี ชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารและครูนำความรู้/หลักการไปใช้ในการ ยกย่องระดับผลการทดสอบ O-NET (2) นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET/NT) ดีขึ้น มีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดเรียนรู้ ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และคุณภาพการเรียนรู้ (3) สถานศึกษามีสารสนเทศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสูงขึ้น มีแผนยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสถานศึกษามีเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน (4) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่อยู่ในระดับมากทุกข้อยกเว้นข้อรูปแบบ/กระบวนการนิเทศฯ ตรงกับวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด⁸³

อิสรา พิมศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบบทบาทบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาตามความ คิดเห็นของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁸⁴

⁸³ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่, “รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ ” (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ 2562), บทคัดย่อ.

⁸⁴ อิสรา พิมศิริ, บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 (บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัย สงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2563), 137.

โซคระวี เจียมพุก ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การออกแบบวิธีการทำงาน การประเมินสภาพงาน การจัดลำดับความสำคัญของงาน และการจัดสรรทรัพยากร 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม คือ (1) ควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงานโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม (2) ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการทำงานตามความสำคัญและสิ่งที่เป็นเรื่องเร่งด่วน (3) ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จากการสำรวจความต้องการจากสมาชิกเพื่อวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม⁸⁵

งานวิจัยต่างประเทศ

เพลลิ่ง (Pelling) ได้ศึกษาการพัฒนางานด้านการนิเทศและความสัมพันธ์ที่มีต่อประสบการณ์ในงานด้านการนิเทศ ประสบการณ์ด้านการเป็นที่ปรึกษาและการฝึกอบรมบุคลากรในงานด้านการนิเทศ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนางานด้านการนิเทศและประสบการณ์ในงานด้านการนิเทศ ประสบการณ์ในงานด้านการเป็นที่ปรึกษารวมทั้งการจัดฝึกอบรมในงานด้านการนิเทศด้วยรูปแบบของการพัฒนางานด้านการนิเทศในแบบของ Supervisor Complexity Model ถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาแนวคิดของการพัฒนางานด้านการนิเทศ และเพื่อวัดระดับพัฒนาการของงานด้านการนิเทศจากนั้น จึงทำการศึกษาลักษณะเฉพาะในงานด้านการนิเทศ และปัจจัยบางประการที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนางานด้านการนิเทศ ผลการวิจัย พบว่า ประสบการณ์และการจัดฝึกอบรมในงานด้านการนิเทศถูกระบุว่า คือตัวแปรที่มีนัยสำคัญมากต่อระดับของการพัฒนางานด้านการนิเทศนั่นเองแต่สิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องจากผลการวิจัยเหล่านี้ก็คือ ควรทำการศึกษาทฤษฎีในด้านการพัฒนานักนิเทศรวมทั้งการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของพวกเขาด้วยเช่นกัน⁸⁶

⁸⁵ โซคระวี เจียมพุก, “กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563),ง.

⁸⁶ Nadine Joy. Pelling, “Supervisory Identity Development and Its

มาเซลโล (Marcelo) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของโรงเรียนกับบทบาทการนำของครูใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในซานตาเฟ ประเทศอาร์เจนตินา พบว่า พฤติกรรมในการให้ความช่วยเหลือของครูใหญ่ที่พบบ่อยที่สุดในความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้แก่ การจัดแบ่งสถานที่อย่าง เป็นสัดส่วน ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงสภาวะผู้นำทางการบริหารจัดการ การจัดสรรอย่างเป็นส่วน ๆ นี้ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของความมีระเบียบวินัยในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนรูปแบบภาวะผู้นำของ ผู้บริหารและการเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน⁸⁷

เอลเลน (Allen) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล : ความจำเป็นในการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ พบว่า การจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพนั้นต้องเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดเรียนการสอนของครูและความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการพัฒนาด้านการศึกษา ได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการและการนิเทศที่เหมาะสมนั้นโรงเรียนควรเน้นย้ำถึงหลักการจัดการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องด้วยการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสม ด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มการเรียนการสอนดังนั้นจึงเสนอแนวทางสำหรับกลุ่มเครือข่ายการนิเทศ ของโรงเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ในการดำเนินการนิเทศ แบบคลินิกและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยผู้บริหารต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ หลักของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน⁸⁸

ซาชาเรียล (Zachariah) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยม ศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการ ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและขั้นตอนของ

Relationship to Supervisory Experience Counselling Experience and Training in Supervision, "Dissertation Abstracts International 61, (9 (March 2013) : 476 - A .

⁸⁷ Marcelo De Stefano, "School Effectiveness: The role of the principle in a leading public secondary school in Santa Fe Province, Argentina," Dissertation, Teacher College, Columbia University. [online], Accessed 15 October 2017, Available from: <http://digitalcommons.libraries.columbia.edu/dissertations/AA13091243/>

⁸⁸ Agih A. Allen, "Effective School Management and Supervision: Imperative for Quality Education Service Delivery" An International Multidisciplinary Journal 9, 3 (July 2015): 62-74.

ข้าราชการและความเชื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียน การปรับปรุงคุณภาพในการการเรียนการสอนของครู รวมถึงการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถติดตามผลการจัดเรียนการสอนของตนเองได้ ปัญหาหลักๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนคือการขาดความสม่ำเสมอการดำเนินงานของผู้บริหารและการขาดทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดการพัฒนาโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นข้อเสนอแนะและการสนับสนุนการติดตามผล⁸⁹

อดูคินลอย และโอลายี (Adu, Akinloye and Olaoye) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของปัญหาและวิธีการต่างๆ ในการนิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวว่าเป็นการดำเนินงานนิเทศเป็นกิจกรรมสำคัญในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นควรมีการดำเนินงานนิเทศจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงานเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานนิเทศ ทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการกำกับดูแลการดำเนินงานนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานนิเทศจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้างกลุ่มการทำงานของครูที่มีความสามัคคีและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายเดียวกัน⁹⁰

⁸⁹ Zachariah Wanzare, “Instructional Supervision in Public Secondary Schools in Kenya” Educational Management Administration & Leadership Journal 40, 2 (March 2012): 188-216.

⁹⁰ Emmanuel O. Adu, Gbadegesin M. Akinloye, and Olabisi F. Olaoye, “Internal and External School Supervision: Issues, Challenges and Wayforward,” International Journal of Educational Sciences 7, 2 (2014): 269-278.

สรุป

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้มีความสามารถ มีการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยจุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษาใน โรงเรียน คือ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน และคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งการนิเทศศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและมีขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้สรุปประเด็นการนิเทศศึกษามาเป็นกรอบสำหรับการศึกษา ตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและ รอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ซึ่งได้กำหนดการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1.การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) 2. การพัฒนาทีม (Group Development) 3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ไปใช้ในการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้แนวทางการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้สำเร็จตามกำหนดงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาที่จะทำการวิจัยเป็นการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร ข้อมูลสถิติ กฎ ระเบียบ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อใช้ข้อมูลสนับสนุนการวิจัย ขอคำแนะนำและเห็นชอบในการจัดโครงสร้างงานวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษา รับข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์และนำเสนอภาควิชาเพื่อขออนุมัติโครงสร้างสารนิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ พัฒนาคุณภาพเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างในงานวิจัยโดยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกำหนดไว้ในแผนงาน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทดสอบความถูกต้องวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับร่ำงนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่มีแผนแบบการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental , case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 แบบแผนการวิจัย

เมื่อ S หมายถึง ประชากร

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครู 56 คน ไม่รวม ผู้วิจัย

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรผู้ให้ข้อมูล

ที่	โรงเรียน	จำนวน				รวม	
		ผู้อำนวยการโรงเรียน	ครูชำนาญการพิเศษ	ครูชำนาญการ	ครู	ครูผู้ช่วย	รวม
1	โรงเรียนบ้านไชยราช	1	5	3	9	3	21
2	โรงเรียนบ้านบางเจริญ	1	-	5	6	6	18
3	โรงเรียนบ้านทองอินทร์	1	1	2	8	1	13
4	โรงเรียนบ้านช้างเผือก	1	2	2	2	1	8
	รวม	4	8	12	25	11	60

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอนและรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ประกอบด้วย 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistanse) หมายถึง การที่ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการครู เรื่องการสังเกตการณ์สอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ ช่วยเหลือครูด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนและความต้องการการรับการนิเทศในด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง

2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารให้การสนับสนุน ให้โอกาสครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม สร้างบรรยากาศให้มีการทำงานร่วมกันและความต้องการในการรับการนิเทศในด้านการพัฒนากลุ่ม

3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการประเมินหลักสูตรและความต้องการในการรับการนิเทศในด้านการพัฒนาหลักสูตร

4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร เช่น ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาและความต้องการการรับนิเทศในการพัฒนาบุคลากร

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจวิธีการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและศึกษาความต้องการในการรับการนิเทศของครูผู้สอนในด้านการวิจัย⁹¹

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน, กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon)

แบบสอบถามในตอนี่ 2 มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)⁹² โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับมีความหมายดังนี้

⁹¹ Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon, **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach, 7 th ed.** (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148

⁹² Rensis Likert, **The Human Organization** (New York: Mc – Hill, 1967), 114.

- ระดับ 1 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน
 ระดับ 2 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
 ระดับ 3 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
 ระดับ 4 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
 ระดับ 5 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 6 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2. การพัฒนากลุ่ม 3. การพัฒนาหลักสูตร 4. การพัฒนาบุคลากร 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือของสิริขวัญ สุพรรณคง จากงานวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 โดยมีผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.978⁹³

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากบริหารผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยดำเนินการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน

⁹³ สิริขวัญ สุพรรณคง, “การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1”

(สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), 74-75.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) คือผู้บริหารและข้าราชการครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คนและครูจำนวน 56 คน ซึ่งหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งโดยใช้ความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2. การวิเคราะห์ระดับการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ใช้มัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁹⁴ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

มัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

มัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก

มัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง การนิเทศการศึกษามี อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis)

⁹⁴John W. Best, *Research in Education*, 2nd ed (Englewood cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1970), 190.

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็น มี และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของกลิคแมน, กอร์ดอนและ รอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1.การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) 2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development) 3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development) 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนา การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ ประชากร คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 60 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครู 56 คน โดยได้รับแบบทดสอบคืนมาสมบูรณ์ทั้ง 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตาราง ประกอบคำบรรยาย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่งและวิทยฐานะ ผู้วิจัยใช้ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %) ในการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N=60)

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1.	เพศ		
	- ชาย	26	43.33
	- หญิง	34	56.67
รวม		60	100.00

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
2.	อายุ (เศษปีที่เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)		
	- ไม่เกิน 30 ปี	37	61.67
	- 31 - 40 ปี	14	23.33
	- 41 - 50 ปี	6	10.00
	- 51 ปีขึ้นไป	3	5.00
รวม		60	100.00
3.	ระดับการศึกษา		
	- ปริญญาตรี	34	56.67
	- สูงกว่าปริญญาตรี	26	43.33
รวม		60	100.00
4.	ตำแหน่งหน้าที่		
	- ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ	4	6.67
	- ครู	56	93.33
รวม		60	100.00
5.	ประสบการณ์ในตำแหน่ง(เศษเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)	42	70.00
	- ไม่เกิน 10 ปี	10	16.67
	- 11 - 20 ปี	4	6.67
	- 21 - 30 ปี	4	6.67
	- 31 ปีขึ้นไป		
	รวม		60
6.	ตำแหน่ง		
	- ครูผู้ช่วย	11	18.33
	- คศ. 1	18	30.00
	- คศ. 2	15	25.00
	- คศ. 3	16	26.67
	- คศ. 4	-	-
	- คศ. 5	-	-
รวม		60	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 60 คน เป็นเพศชาย 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 เป็นเพศหญิง 34 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 เมื่อพิจารณาอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 61.67 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว พบว่า ปริญญาตรีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ ตำแหน่งผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.67 ครู จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประสบการณ์ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ประสบการณ์ 11-20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ 21-30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และ ประสบการณ์ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และเมื่อพิจารณาจากตำแหน่ง พบว่าครูผู้ช่วย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ตำแหน่ง คศ.1 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ตำแหน่ง คศ.2 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ตำแหน่ง คศ.3 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อตอบข้อคำถามการวิจัยข้อที่ 1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ) ของการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้านแล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ที่ กำหนดไว้ ดังรายละเอียด ในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวม

(N=60)

ด้าน	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	(μ)	(σ)	ระดับ
1	การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.07	0.74	มาก
2	การพัฒนางานกลุ่ม	4.08	0.67	มาก
3	การพัฒนาหลักสูตร	3.94	0.78	มาก
4	การพัฒนาบุคลากร	3.98	0.74	มาก
5	การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	3.92	0.81	มาก
	รวม	3.89	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.67$) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.74$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.74$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.78$) และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.67-0.81 มีการกระจายของข้อมูลน้อยแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและเมื่อมีการวิเคราะห์ผลรายด้าน มีรายละเอียดตามตารางที่ 7-10

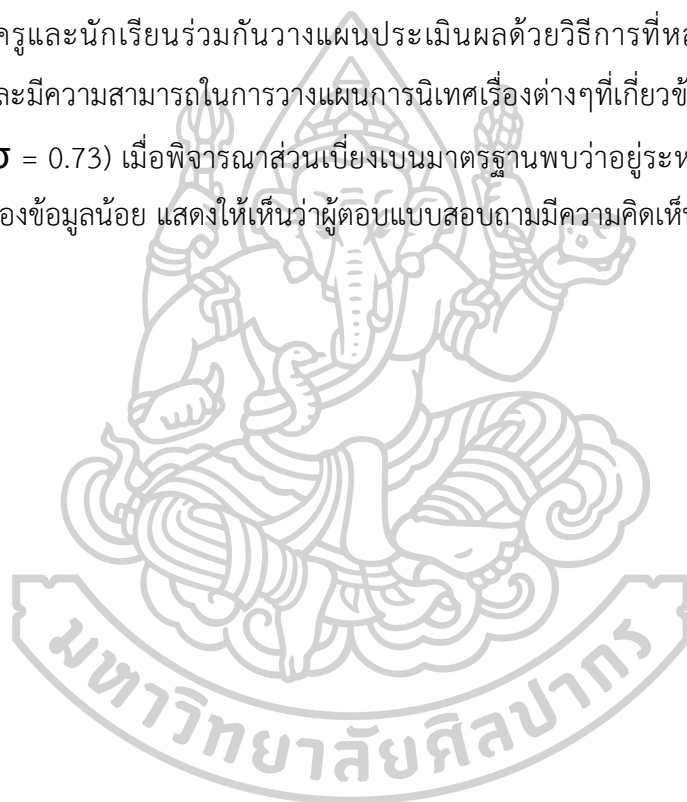
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

(N=60)

ข้อ	การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	μ	σ	ระดับ
1	มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน	3.88	0.73	มาก
2	ให้ความช่วยเหลือด้านการสอนตามความต้องการของครู	4.01	0.81	มาก
3	ส่งเสริมครูในการนำหลักสูตรไปใช้ เช่นการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอนแผนการสอน และสอนตามแผนที่กำหนด	4.15	0.79	มาก
4	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.13	0.72	มาก
5	ส่งเสริมให้ครูมีทักษะและสมรรถภาพในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.15	0.73	มาก
6	อำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.11	0.82	มาก
7	สนับสนุนให้ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.98	0.70	มาก
8	ส่งเสริมให้มีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	4.10	0.70	มาก
9	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู มีปฏิสัมพันธ์ด้านการนิเทศการสอนกับครูได้อย่างเหมาะสมและครูมีความพึงพอใจ	4.10	0.62	มาก
รวมด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง		4.07	0.74	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.74$) โดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ส่งเสริมให้ครูมีทักษะและสมรรถภาพในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.73$) ส่งเสริมครูในการนำหลักสูตร

ไปใช้ เช่นการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอนแผนการสอน และสอนตามแผนที่กำหนด ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.79$) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.72$) อำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.82$) ส่งเสริมให้มีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.70$) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู มีปฏิสัมพันธ์ด้านการนิเทศการสอนกับครูได้อย่างเหมาะสมและครูมีความพึงพอใจ ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.62$) ให้ความช่วยเหลือด้านการสอนตามความต้องการของครู ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.81$) สนับสนุนให้ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.70$) และมีความสามารถในการวางแผนการนิเทศเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.62 – 0.82 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนางานกลุ่ม

(N=60)

ข้อ	ด้านการพัฒนางานกลุ่ม	μ	σ	ระดับ
10	จัดให้มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูลเป็นกันเอง และมีความจริงใจต่อกัน	4.05	0.59	มาก
11	สนับสนุนสมาชิกทุกคนให้สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี ในการปฏิบัติงานกลุ่ม	4.10	0.72	มาก
12	มีการนำกระบวนการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกัน มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	0.76	มาก
13	ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ	4.26	0.75	มาก
14	มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูแต่ละคนด้วยวิธีการที่ยุติธรรม	4.11	0.61	มาก
15	มีความสามารถในการประชุมครูทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก	4.11	0.64	มาก
16	สามารถใช้เทคนิควิธีในการรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกทั้งองค์กรได้อย่างผู้ชำนาญการ	3.98	0.62	มาก
17	มีการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูแต่ละคน การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปรับปรุงแก้ไข	3.95	0.67	มาก
รวมด้านการพัฒนางานกลุ่ม		4.08	0.67	มาก

จากตารางที่ 8 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนางานกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.75$) มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูแต่ละคนด้วยวิธีการที่ยุติธรรม ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.61$) มีความสามารถในการประชุมครูทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก

($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.64$) มีการนำกระบวนการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกันมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.76$) สนับสนุนสมาชิกทุกคนให้สามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีในการปฏิบัติงานกลุ่ม ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.72$) จัดให้มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูลเป็นกันเอง และมีความจริงใจต่อกัน ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.59$) สามารถใช้เทคนิควิธีในการรวบรวมความคิดเห็นของสมาชิกทั้งองค์กรได้อย่างผู้ชำนาญการ ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.62$) และมีการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของครูแต่ละคน การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปรับปรุงแก้ไข ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.59 – 0.76 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

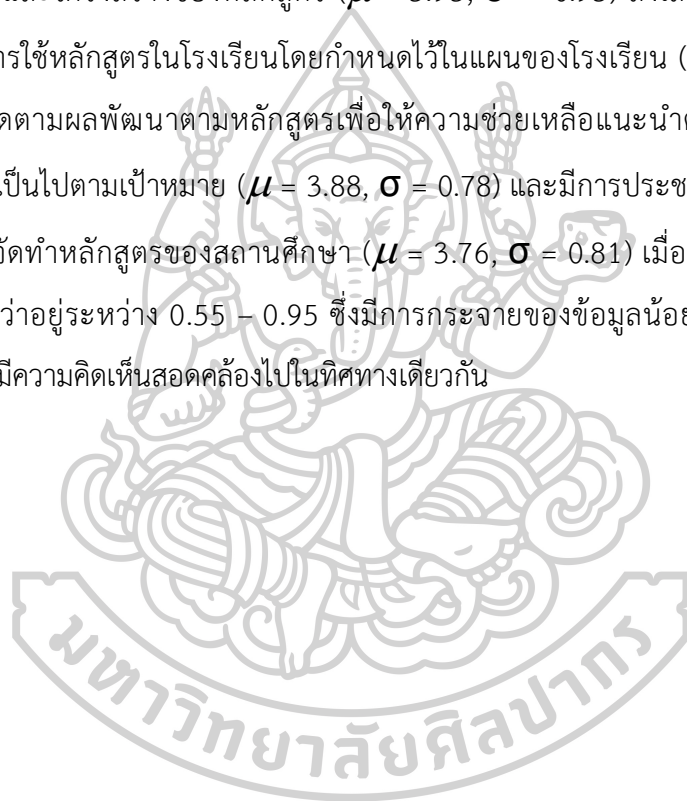
ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

(N=60)

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับ
18	ส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร	3.93	0.95	มาก
19	จัดหาตำราเรียน เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวกับหลักสูตรมาบริการให้ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.00	0.55	มาก
20	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่วมกันวางแผนพัฒนาหลักสูตร	4.06	0.66	มาก
21	ส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนโดยกำหนดไว้ในแผนของโรงเรียน	3.90	0.85	มาก
22	แต่งตั้งคณะทำงานในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น	4.01	0.77	มาก
23	ส่งเสริมให้มีการจัดทำเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ	3.95	0.83	มาก
24	มีการนิเทศติดตามผลพัฒนาตามหลักสูตรเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย	3.88	0.78	มาก
25	มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	3.76	0.81	มาก
รวมด้านการพัฒนาหลักสูตร		3.94	0.78	มาก

จากตารางที่ 9 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.78$) เพื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ เปิดโอกาสให้บุคลากรมี

ส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่วมกันวางแผนพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 4.06, \sigma = 0.66$) แต่งตั้งคณะกรรมการในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น ($\mu = 4.01, \sigma = 0.77$) จัดทำตำราเรียน เอกสาร สิ่งพิมพ์ ต่างๆที่เกี่ยวกับหลักสูตรมาบริการให้ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 4.00, \sigma = 0.55$) ส่งเสริมให้มีการจัดทำเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ($\mu = 3.95, \sigma = 0.83$) ส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร ($\mu = 3.93, \sigma = 0.95$) ส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนโดยกำหนดไว้ในแผนของโรงเรียน ($\mu = 3.90, \sigma = 0.85$) มีการนิเทศติดตามผลพัฒนาตามหลักสูตรเพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ($\mu = 3.88, \sigma = 0.78$) และมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ($\mu = 3.76, \sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.95 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาคณาจารย์

(N=60)

ข้อ	ด้านการพัฒนาคณาจารย์	μ	σ	ระดับ
26	ให้ความสำคัญของแต่ละบุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลง	3.91	0.71	มาก
27	จัดให้มีการสำรวจความต้องการของครูเพื่อส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เช่นการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น	3.91	0.76	มาก
28	เปิดโอกาสให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารที่ได้รับจากการไปร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในที่ประชุมครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.08	0.69	มาก
29	ส่งเสริม ยกย่องให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองไปสู่ครูมืออาชีพ เช่น ครูต้นแบบครูแห่งชาติ	3.95	0.74	มาก
30	มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.05	0.74	มาก
31	มีการกำหนดแผนพัฒนาครูไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	3.95	0.76	มาก
32	มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคูเพื่อปรับปรุงแก้ไข	4.00	0.75	มาก
รวมด้านการพัฒนาคณาจารย์		3.98	0.74	มาก

จากตารางที่ 10 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการพัฒนาคณาจารย์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.74$) เพื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ เปิดโอกาสให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารที่ได้รับจากการไปร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในที่ประชุมครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.69$) มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.74$)

มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.75$) ส่งเสริม ยกย่องให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองไปสู่ครูมืออาชีพ เช่น ครูต้นแบบครูแห่งชาติ ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.74$) มีการกำหนดแผนพัฒนาครูไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.76$) ให้ความสำคัญของแต่ละบุคคลที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลง ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.71$) จัดให้มีการสำรวจความต้องการของครูเพื่อส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เช่นการอบรมเชิงปฏิบัติการการศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.76$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.69 – 0.96 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

(N=60)

ข้อ	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	μ	σ	ระดับ
33	จัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	4.03	0.88	มาก
34	ตระหนักให้ความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นการแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในงานต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.86	0.83	มาก
35	สำรวจความสามารถและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากร	3.85	0.81	มาก
36	สนับสนุนให้มีการเพิ่มความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน	3.86	0.91	มาก
37	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยตามสภาพปัญหาและความต้องการทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	3.93	0.79	มาก
38	สนับสนุนให้ครูได้จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานวิจัย	3.90	0.93	มาก
39	มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครู	3.90	0.70	มาก
40	ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด	4.05	0.64	มาก
รวมด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ		3.92	0.81	มาก

จากตารางที่ 11 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.81$) เพื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.64$) จัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.03$,

$\sigma = 0.88$) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยตามสภาพปัญหาและความต้องการทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ($\mu = 3.93, \sigma = 0.79$) มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครู ($\mu = 3.90, \sigma = 0.70$) สนับสนุนให้ครูได้จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานวิจัย ($\mu = 3.90, \sigma = 0.93$) ตระหนักให้ความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นการแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในงานต่างๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\mu = 3.86, \sigma = 0.83$) สนับสนุนให้มีการเพิ่มความถี่ในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ($\mu = 3.86, \sigma = 0.91$) และสำรวจความสามารถและความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากร ($\mu = 3.85, \sigma = 0.81$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.64 – 0.93 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์
เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนและรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2. การพัฒนากลุ่ม 3. การพัฒนาหลักสูตร 4. การพัฒนาบุคลากร 5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปรวมเป็นแนวทางการพัฒนาแต่ละด้าน ไว้ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา	แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา
1. ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	- ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีกิจกรรมการสนทนา ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อนครูภายในโรงเรียน ครูภายนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ PLC มาร่วมช่วยในการนิเทศการสอน

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา	แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา
	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ - โรงเรียนควรมีการติดตามการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ผ่านผลงานของนักเรียน -โรงเรียนควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตาม
2. ด้านการพัฒนากลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนควรสนับสนุน ให้โอกาสครูได้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม - โรงเรียนควรมีแนวทางรวมถึงจิตวิทยาที่สามารถมอบหมายงานให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เป็นหัวหน้างานและดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ -โรงเรียนใช้หลักการทำงานของการเป็นโค้ช ในการกำกับติดตามและช่วยเหลือครู - โรงเรียนควรมอบอำนาจให้ผู้ที่เป็นหัวหน้างานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่งการให้ปฏิบัติตาม
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร - โรงเรียนต้องมีความเข้าใจในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ครูได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและนำมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง - โรงเรียนควรทำการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID PLAN) - โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่

การพัฒนาการนิเทศการศึกษา	แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา
	<p>สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนหรืองานสนับสนุนการสอนได้จริง</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดยอาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก - โรงเรียนควรต้องมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคูเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบรายงานการปฏิบัติหน้าที่ตาม (ID PLAN) ที่ระบุไว้
5. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนต้องออกติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยให้ครูได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการแก้ไข อาจเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันทำวิจัย - ผู้บริหารควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง - โรงเรียนยังสามารถใช้เกณฑ์การประเมิน (Performance Agreement : PA) ช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยการกำหนดให้ครูผู้สอนเขียน (PA) ในประเด็นท้าทายให้สอดคล้องกับงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียน

จากตารางที่ 12 สรุปแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง

1. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อนครู ภายในโรงเรียน ครูนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ PLC ร่วมช่วยในการนิเทศการสอน ปฏิบัติกันจน เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เพราะจะส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองโดยตรง มีการได้รับข้อมูล ย้อนกลับทั้งข้อดีและข้อควรพัฒนาของตนเอง ซึ่งภายใต้การสังเกตการณ์การสอนแต่ละครั้งผู้บริหาร ควรเน้นย้ำให้ครูตระหนักถึงความเป็นกัลยาณมิตร การให้คำแนะนำต่อเพื่อนครูในเชิงบวก จุดมุ่งหมายเพื่อการช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพ มิใช่การแข่งขันกันและกัน

2. โรงเรียนควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ เพื่อให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น ในการจัดการเรียนการสอนของครู หรือภายในโรงเรียน และนำปัญหาเหล่านั้นมาร่วมกันแก้ ผู้บริหารอาจต้องมีการกำกับติดตามผลงานของผู้เรียนที่เป็นตัวสะท้อนถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ของครูในแต่ละคาบเรียน และนำผลการประเมินเหล่านั้นมาสะท้อนให้กับครูได้รับทราบ โดยต้องไม่ ลืมที่จะกล่าวชื่นชมให้กำลังใจต่อครูที่มีความพยายามและความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้เกิดต้นแบบให้ สมาชิกภายในโรงเรียนได้ และหากตรงจุดใดที่ครูต้องพัฒนา ผู้บริหารควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตาม หรืออาจรับฟังแนวทางในการแก้ปัญหาของครูแล้วร่วมกันปฏิบัติสิ่ง สำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศช่วยเหลือครูโดยตรงประสบผลสำเร็จ

3. ควรมีการติดตามการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องไม่ควรสั่งการแล้วยุติการติดตามเพราะอาจทำให้ ครูไม่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาที่แท้จริง

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนากลุ่ม

โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) มีจุดแข็ง ในการองค์กรเรื่องบุคลากรที่การทำงานเป็นกลุ่ม มีความเสียสละเวลาในการทำงาน และมีแนวคิดที่ ทันสมัยเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นใหม่ตั้งนั้น ผู้บริหารจึงควรสนับสนุน ให้โอกาสครูได้มี บทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงาน และ ก่อให้เกิดความหลากหลายในผลสำเร็จของงาน ไม่ควรมอบหมายงานให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่ ผู้บริหารคิดว่ามีความรับผิดชอบ แต่โรงเรียนควรมีแนวทางรวมถึงจิตวิทยาที่สามารถมอบหมายงาน

ให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เป็นหัวหน้างานและดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยตัวผู้บริหารใช้หลักการทำงานของการเป็นโค้ช ในการกำกับติดตามและช่วยเหลือครู และควรมอบอำนาจให้ผู้ที่ เป็นหัวหน้างานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่งการให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้ บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำงานเพราะต่างฝ่าย ต่างมีงานที่ตนต้องรับผิดชอบเป็นหัวหน้างานซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และไม่เกิดความโดยเดียวใน การทำงานเนื่องจากมีผู้บริหารควรริเทศช่วยเหลืออยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาได้ไม่ยาก

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพราะหลักสูตรคือ เครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จตามเป้าหมายไว้ โดยอาจมีการจัดอบรม ร่วมกัน พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และที่สำคัญในบริบทชุมชนรอบของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอาชีพ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากบริบทในท้องถิ่นอย่างแท้จริงจะเป็นเอกลักษณ์ของการ จัดการศึกษาภายในโรงเรียนได้ไม่น้อย แต่ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ครูได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ และนำมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้จำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลัง การนำไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาคูณาการ

โรงเรียนควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID PLAN) ซึ่งต้องจัดทำ แผนก่อนเริ่มต้นปีการศึกษา เพื่อได้เห็นถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองและเป้าหมายในการทำงานของครู ในแต่ละปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาครูให้ตรงความต้องการของแต่ละคน อีกทั้งควร ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องที่ตนเองสนใจหรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่สามารถนำมาใช้ให้ เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนหรืองานสนับสนุนการสอนได้จริง โดยอาจจัดสรร งบประมาณเพื่อสนับสนุนให้ครูได้ใช้ในการอบรมพัฒนาตนเอง อีกทั้งโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการ

พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดยอาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือผู้บริหารเป็นวิทยากรให้ความรู้เอง หรือให้ครูต้นแบบภายในโรงเรียนได้มีบทบาทเป็นวิทยากร สิ่งนี้จะช่วยบรรยากาศในการอบรมเกิดความเป็นกันเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และการพัฒนาเกิดความทั่วถึงมากขึ้น โดยในการพัฒนาที่ได้กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนควรต้องมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบรายงานการปฏิบัติหน้าที่ตาม (ID PLAN) ที่ระบุไว้

5. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากปัญหาที่พบเห็นบ่อยครั้งในเรื่องการทำวิจัยของครูพบว่า ครูทำวิจัยเพื่อส่งเป็นชิ้นงาน แต่โรงเรียนไม่ได้เห็นความสำคัญที่แท้จริงของการทำวิจัย ที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียน หรือโรงเรียน ดังนั้นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนาการนิเทศด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนประสบความสำเร็จได้คือ โรงเรียนต้องออกติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยให้ครูได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการแก้ไข อาจเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันทำวิจัยในภาพรวมของโรงเรียน เป็นการลดภาระงานของครูที่ต้องทำวิจัยคนต่อเรื่อง นอกจากนี้โรงเรียนยังสามารถใช้เกณฑ์การประเมิน (Performance Agreement : PA) ช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยการกำหนดให้ครูผู้สอนเขียน (PA) ในประเด็นท้าทายให้สอดคล้องกับงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียน เมื่อมีการประเมินจริงในทุกภาคเรียนจะช่วยให้ครูหันมาให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นได้

นอกจากนี้ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือครูคัดลอกงานวิจัยมาส่งเนื่องจากไม่เข้าใจกระบวนการทำวิจัย ดังนั้นโรงเรียนควรชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง อาจมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ แต่งตั้งให้ครูที่มีความสามารถในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย โดยทุกกระบวนการที่ได้กล่าวมาข้างต้นควรมีผู้บริหารคอยกำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่เป็นระยะ จึงจะช่วยให้การนิเทศการศึกษาในด้านนี้ประสบความสำเร็จ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครู 56 คน รวมจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตามแนวคิดของกลิคแมน, กอร์ดอนและรอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross Gordon) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่มัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content of analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการจำนวน 6 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาซึ่งผู้วิจัยสรุปรวมเป็นแนวทางการพัฒนา ทั้ง 5 ด้าน ได้ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance) ประกอบด้วย โรงเรียนควรให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการครู เรื่องการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู ครูภายในและนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ

PLC การให้ข้อมูลย้อนกลับ ช่วยเหลือครูด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนและความต้องการ การรับการนิเทศ โรงเรียนควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ โรงเรียนควรมีแนวทาง ในการแก้ปัญหาเพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตาม

2.2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนา กลุ่ม (Group Development) ประกอบด้วย โรงเรียนควรให้การสนับสนุน ให้โอกาสครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้ง ผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม สร้างบรรยากาศให้มีการทำงานร่วมกันและควรมอบอำนาจให้ผู้ที่เป็นหัวหน้างานได้ตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่งการให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้ บุคลากรในองค์กรเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำงาน

2.3 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ประกอบด้วย โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และ ต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในท้องถิ่น และการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.4 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร (Staff Development) ประกอบด้วย โรงเรียนควรให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID PLAN) การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร เช่น ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา และโรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก หรือผู้บริหารเป็นวิทยากรให้ความรู้เอง

2.5 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจวิธีการทำวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โรงเรียนยังสามารถใช้เกณฑ์การประเมิน (Performance Agreement : PA) ช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยการกำหนดให้ ครูผู้สอนเขียน (PA) ในประเด็นท้าทายให้สอดคล้องกับงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียน

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริง ในพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถ อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนางานกลุ่ม ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนา บุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้ได้มาตรฐานไปสู่ การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายที่ สำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น จึงได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนงค์ จันทร หอม ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานของ วิจัยสายวิญญัตย์ ดวงสนาม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาการนิเทศ การศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนากลุ่ม มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกข้อ โดยมีค่ามัชฌิมเลขเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีการส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อการ ทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูแต่ละคนด้วยวิธีการที่ยุติธรรม

มีความสามารถในการประชุมครูทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก และนอกจากนี้ยังมีการนำกระบวนการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกันมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริขวัณ สุพรรณคง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาของโรงเรียน บรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่าการจัดกลุ่มตามความรู้ความสามารถของครูผู้สอน คือแบ่งตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา นอกจากนี้ยัง แบ่งกลุ่มงานประกาศนียบัตร ทำให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนสมาชิก มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งเดียวกันจึงทำให้บรรยากาศ การทำงานมีความสุข อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรกมล น้อยพิทักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค-ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการนิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค - ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวมในแต่ละบทบาท อยู่ในระดับมาก พบว่า แนวทางการพัฒนาบทบาท การนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย ไทรโยค - ลีนถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 พบว่า (1) การพัฒนาบทบาทผู้ประสานงานของผู้บริหารควรมีการประสานกำกับติดตามงานเป็นลำดับขั้นกับครูในโรงเรียนในลักษณะเป็นเครือข่ายให้ความ ร่วมมือ (2) การพัฒนาบทบาทที่ปรึกษาของผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารทั้ง 4 ฝ่าย และนโยบายของกระทรวงในแต่ละเรื่องที่มีการเน้นย้ำ (3) การพัฒนาบทบาท ผู้นำกลุ่มของ ผู้บริหารควรมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะชี้้นำให้แก่ครูประชุมทำความเข้าใจ (4) การพัฒนาบทบาท ผู้ประเมินของผู้บริหารควรศึกษาหลักเกณฑ์วิธีการหรือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอดูดอกินลอย และโอลายี (Adu, Akinloye and Olaoye) ได้ศึกษา เกี่ยวกับมุมมองของปัญหาและวิธีการต่างๆ ในการนิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวว่าเป็น การดำเนินงานนิเทศเป็นกิจกรรมสำคัญในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครู ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นควรมี การดำเนินงานนิเทศจากทั้งภายในหรือภายนอกหน่วยงานเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานนิเทศ ทักษะและความสามารถของผู้บริหารในการกำกับดูแลการดำเนินงานนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานนิเทศจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้างกลุ่มการทำงานของครูที่มีความสามัคคีและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

1.2 การนิเทศการศึกษาด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีความขมขื่นเลขคณิตเป็นอันดับที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะและสมรรถภาพในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีการส่งเสริมครูในการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การวิเคราะห์หลักสูตรกำหนดการสอนแผนการสอนและสอนตามแผนที่กำหนด มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนอกจากนั้นยังมีการอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณภา มหาวิชา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลายจึงนำกระบวนการนิเทศมาช่วยเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการจัดเรียนการสอนของครูพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูโดยการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา แก่ครูหรือปฏิบัติงานประสานงาน การให้บริการด้านต่างๆ รวมทั้งการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จัดวางตัวบุคคลในการนิเทศอย่างเหมาะสมมีการจัดหาทรัพยากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้จะสนับสนุนการนิเทศในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐธัญญา กอวิจิตร ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศเชื่อมต่อการเรียนรู้โดยการจัดให้มีห้องสำหรับการนิเทศการสอนที่มีบรรยากาศแบบเป็นกันเอง มีแฟ้มเอกสารงานนิเทศต่างๆในห้องนี้มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในการวางแผนการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบระหว่างปฏิบัติงาน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการนิเทศการสอนเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการสอนและการประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครู

จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของซาชาเรียล (Zachariah) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและขั้นตอนของข้าราชการและความซื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียน การปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนของครู รวมถึงการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถติดตามผลการจัดเรียนการสอนของตนเองได้ ปัญหาหลักๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนคือการขาดความสม่ำเสมอการดำเนินงานของผู้บริหารและการขาดทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดการพัฒนา นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นข้อเสนอแนะและการสนับสนุนการติดตามผล

1.3 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัธยเลขเป็นอันดับที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เปิดโอกาสให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารที่ได้รับจากการไปร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในที่ประชุมครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาครูเพื่อปรับปรุงแก้ไขและมีการส่งเสริมยกย่องให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองให้ไปสู่ครูมืออาชีพเช่นครูต้นแบบครูแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละออ รักนา ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนให้ครูเข้าอบรมศึกษาดูงานเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง การสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพ เช่น การไปประชุมสัมมนาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและ การสนใจจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการสอนมาให้คำแนะนำและให้ความรู้ในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศรนนท์ ศิริโรรัตนพานิชย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยาน

ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ มีการประชุม ร่วมกันการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของ ความพึงพอใจและความต้องการในการนิเทศการศึกษา

1.4 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัชฌิมเลขเป็นอันดับที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่วมกันวางแผน พัฒนาหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น มีการจัดทำตารางเรียน เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวกับหลักสูตรมาบริการให้ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนอกจากนี้ยังมีการ ส่งเสริมให้มีการจัดทำเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิ โคกรักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศ ภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุม วางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อ บริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและ ประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ต่าง ๆ ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

1.5 การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่ามัชฌิมเลขเป็นอันดับที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด มีการจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยตามสภาพปัญหาและความต้องการทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม สนับสนุนให้ครูได้จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุดา เขียวชะอุ่ม ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภวิทยเขตทัพหลวงแจรงาม ผลการวิจัยพบว่า ได้รับการส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้วยการจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจากเพื่อนครูและผู้บริหารและส่งเสริมให้ครูสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนด้วยการเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูไปยังโรงเรียนต่าง ๆ แต่การดำเนินการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนยังไม่ถูกให้ความสำคัญเท่าที่ควร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินี สระไธ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนการจัดให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลแนวทางการพัฒนา ทั้ง 5 ด้านได้ดังนี้

2.1. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง พบว่า เนื่องจากศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) เป็นโรงเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรค่อนข้างบ่อย มักได้รับอัตรากำลังที่เป็นครูผู้ช่วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนจริงค่อนข้างน้อย ซึ่งในบางครั้งส่งผลให้ขาดทักษะการทำงาน การบริหารจัดการชั้นเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ควรมีแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการศึกษา ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรงให้แก่ครู โดยควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสังเกตการณ์การสอน ระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อนครูภายในโรงเรียนครูนอกโรงเรียน ใช้กระบวนการ PLC ร่วมช่วยในการนิเทศการสอน ปฏิบัติกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร เพราะจะส่งผลให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองโดยตรง มีการได้รับข้อมูลย้อนกลับทั้งข้อดีและ

ข้อควรพัฒนาของตนเอง ซึ่งภายใต้การสังเกตการณ์การสอนแต่ละครั้งผู้บริหารควรเน้นย้ำให้ครูตระหนักถึงความเป็นกัลยาณมิตร การให้คำแนะนำต่อเพื่อนครูในเชิงบวก จุดมุ่งหมายเพื่อการช่วยเหลือกันในการพัฒนาวิชาชีพ มิใช่การแข่งขันกันและกัน ผู้อำนวยการควรมีการให้การนิเทศชั้นเรียนของครูอยู่เสมอ เพื่อให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนของครู หรือภายในโรงเรียน และนำปัญหาเหล่านั้นมาร่วมกันแก้ ผู้บริหารอาจต้องมีการกำกับติดตามผลงานของผู้เรียนที่เป็นตัวสะท้อนถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละคาบเรียน และนำผลการประเมินเหล่านั้นมาสะท้อนให้กับครูได้รับทราบ โดยต้องไม่ลืมที่จะกล่าวชื่นชมให้กำลังใจต่อครูที่มีความพยายามและความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้เกิดต้นแบบให้สมาชิกภายในโรงเรียนได้ และหากตรงจุดใดที่ครูต้องพัฒนา ผู้บริหารควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อเสนอให้ครูได้ปฏิบัติตามหรืออาจรับฟังแนวทางในการแก้ปัญหาของครูแล้วร่วมกันปฏิบัติ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศช่วยเหลือครูโดยตรงประสบผลสำเร็จ คือการติดตามการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรสั่งการแล้วยุติการติดตามเพราะอาจทำให้ครูไม่เห็นความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของซาชาเรียล (Zachariah) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและขั้นตอนของข้าราชการและความเชื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียน การปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนของครู รวมถึงการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ ปัญหาหลักๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนคือการขาดความสม่ำเสมอการดำเนินงานของผู้บริหารและการขาดทรัพยากร ซึ่งผู้บริหารควรมีการกำหนดการพัฒนา นโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นข้อเสนอแนะและการสนับสนุนการติดตามผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอลเลน (Allen) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล : ความจำเป็นในการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ พบว่า การจัดการและการนิเทศของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดเรียนการสอนของครูและความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการพัฒนาด้านการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการและการนิเทศที่เหมาะสมนั้น โรงเรียนควรเน้นย้ำถึงหลักการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องด้วยการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มการเรียนการสอน ดังนั้นจึงเสนอแนวทางสำหรับกลุ่มเครือข่ายการนิเทศของโรงเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ในการดำเนินการนิเทศแบบ

คลินิกและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยผู้บริหารต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน

2.2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาครู พบว่า โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) มีจุดแข็งในการองค์กรเรื่องบุคลากรที่การทำงานเป็นกลุ่ม มีความเสียสละเวลาในการทำงาน และมีแนวคิดที่ทันสมัยเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นใหม่ ผู้บริหารจึงควรสนับสนุน ให้ออกาสครูได้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงาน และก่อให้เกิดความหลากหลายในผลสำเร็จของงาน ไม่ควรมอบหมายงานให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ผู้บริหารคิดว่ามีความรับผิดชอบ แต่ผู้บริหารควรมีแนวทางรวมถึงจิตวิทยาที่สามารถมอบหมายงานให้ครูทุกคนในโรงเรียนได้เป็นหัวหน้างานและ ดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยตัวผู้บริหารใช้หลักการทำงานของการเป็นโค้ช ในการกำกับติดตามและช่วยเหลือครู และควรมอบอำนาจให้ผู้ที่เป็หัวหน้างานได้ตัดสินใจ ในการดำเนินงานด้วยตนเองมากกว่าการสั่งการให้ปฏิบัติตาม จะช่วยให้บุคลากรในองค์กร เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในการทำงานเพราะต่างฝ่ายต่างมีงานที่ต้อง รับผิดชอบเป็นหัวหน้างานซึ่งต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และไม่เกิดความโดยเดียวในการทำงานเนื่องจาก มีผู้บริหารควรนิเทศช่วยเหลืออยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาได้ไม่ยาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อคูอินลอย และโอลายี (Adu, Akinloye and Olaoye) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองของ ปัญหาและวิธีการต่างๆ ในการนิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวว่ การดำเนินงานนิเทศเป็น กิจกรรมสำคัญในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียน การสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นควรมีการดำเนินงานนิเทศจากทั้ง ภายในหรือภายนอกหน่วยงาน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแต่ละ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานนิเทศ ทักษะและ ความสามารถของผู้บริหารในการกำกับดูแลการดำเนินงานนิเทศให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมี ประสิทธิภาพ การดำเนินงานนิเทศจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารใน การสร้างกลุ่มการทำงานของครูที่มีความสามัคคีและมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายเดียวกัน และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศติดตามและ ประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ในจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารการจัด การศึกษา ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่ PHRAE ICT+(plus) Coaching Model เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในจังหวัดแพร่ประกอบด้วย (1)

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและวางแผนพัฒนา (Analyze to Plan : P) (2) การสร้างความตระหนักเพื่อความเป็นเอกภาพ (Awareness to Homogeneity : H) (3) การร่วมมือร่วมใจดำเนินการนิเทศแบบโค้ช (Relationship to Coach : R) (4) การเชื่อมโยง ชื่นชม เสริมแรง (Attach to Admire : A) และ (5) การประเมินผลเพื่อพัฒนาเผยแพร่ (Evaluation for development to share : E) ซึ่งผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ คือ ครูมีการปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีการสร้าง/ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนานวัตกรรม ผู้บริหารและครุนำความรู้/หลักการไปใช้ในการยกระดับผลการทดสอบ O-NET จนส่งผลให้นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET/NT) ดีขึ้น และมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดเรียนรู้ ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และคุณภาพการเรียนรู้ สถานศึกษามีสารสนเทศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสูงขึ้น มีแผนยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสถานศึกษามีเครือข่ายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน

2.3 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพราะหลักสูตรคือเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จตามเป้าที่วางไว้ โดยอาจมีการจัดอบรม ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และที่สำคัญในบริบทชุมชนรอบของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอาชีพ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากบริบทในท้องถิ่นอย่างแท้จริงจะเป็นเอกลักษณ์ของการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนได้ไม่น้อย แต่ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนให้ครูได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและนำมาพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการนำไปใช้เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ป้องญาติ และประหยัด ภูมิโคกรักษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษานครราชสีมา เขต 5 มีดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก ควรให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครูภายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ควรจัดให้มีการติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ควรจัดให้มีห้องสมุดที่มีคุณภาพ เช่น e-learning เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลทาง Internet ได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การสอนคละชั้น การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้

โรงเรียนขนาดกลาง ควรจัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาหลักสูตร จัดสรรงบประมาณตามรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ต่าง ๆ ของหลักสูตร จัดสรรงบประมาณให้ครูตามโครงการ หรือกิจกรรมที่เสนอขอ พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอน

2.4. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID PLAN) ของครูก่อนเริ่มต้นแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้เห็น ถึงความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองและเป้าหมายในการทำงานของครูในแต่ละปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการ วางแผนพัฒนาครูให้ตรงความต้องการของแต่ละคน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมใน เรื่องที่ตนเองสนใจหรือเกี่ยวข้องกับภาระงานที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนหรืองานสนับสนุนการสอนได้จริง โดยอาจจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้ครูได้ใช้ในการ อบรมพัฒนาตนเอง อีกทั้งผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนแบบองค์รวมโดย อาจมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรจากภายนอกหรือตัวผู้บริหารเป็น วิทยากรให้ความรู้เอง หรือให้ครูต้นแบบภายในโรงเรียนได้มีบทบาทเป็นวิทยากร สิ่งนี้จะช่วย บรรยากาศในการอบรมเกิดความเป็นกันเอง กล่าวแสดงความคิดเห็นและการพัฒนาเกิดความทั่วถึง มากขึ้น โดยในการพัฒนาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารควรต้องมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติ ตามแผนการพัฒนาครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบรายงานการปฏิบัติหน้าที่ตาม (ID PLAN) ที่ระบุไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา กอวิจิตร ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการ สอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการรับ แบบการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความต้องการ แบบการนิเทศการสอน 3 แบบ เรียงลำดับคือ แบบร่วมมือ แบบไม่ชี้แนะ และแบบชี้แนะให้ข้อมูล โดย แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนตามความต้องการของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ในรูปแบบชี้แนะให้ข้อมูลมี 5 แนวทางคือ (1) สร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (2) ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ (3) เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติการสอนและประเมินผล (4) จัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ครู (5) และสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อให้กับบุคลากรครูในโรงเรียน

2.5 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนพบว่า ครูทำวิจัยเพื่อส่งเป็น ชิ้นงานให้แก่ผู้บริหาร แต่ไม่ได้เห็นความสำคัญที่แท้จริงของการทำวิจัย ที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา

นักเรียน หรือโรงเรียน ดังนั้นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนาการนิเทศด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนประสบความสำเร็จได้คือ ผู้บริหารต้องออกติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนโดยให้ครูได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการแก้ไข อาจเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันทำวิจัยในภาพรวมของโรงเรียนเป็นการลดภาระงานของครูที่ต้องทำวิจัยคนต่อเรื่อง นอกจากนี้ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือครูคัดลอกงานวิจัยมาส่งเนื่องจากไม่เข้าใจกระบวนการทำวิจัย ดังนั้นผู้บริหารควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องอาจมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแต่งตั้งให้ครูที่มีความสามารถในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัย โดยทุกกระบวนการที่ได้กล่าวมาข้างต้นควรมีผู้บริหารควรถูกกำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่เป็นระยะจึงจะช่วยให้การนิเทศการศึกษาในด้านนี้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุตา เขียวชะอุ่ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ค้นพบข้อเสนอแนะในงานวิจัย ดังนี้ (1) การกำหนดนโยบายและแนวการปฏิบัติที่ชัดเจน (2) การส่งเสริมให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในการทำงาน และ (4) การส่งเสริมการนำวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียนมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อให้การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่าการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ในด้านการพัฒนางานกลุ่มมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูจัดให้ มีการสำรวจความต้องการของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูได้มีทรัพยากรที่ตีเหมาะสม และเพียงพอกับการเรียนการสอนของตนมีการให้ความสำคัญกับเรื่องการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนของครูให้ครูได้พัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่าการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1

พบว่า ในด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการส่งเสริมให้ครูเห็นถึงความสำคัญในการวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาผู้เรียน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ทางด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งอาจจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

2. ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาอื่นๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรองทอง จิตรเดชากุล. **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน** กรุงเทพฯ : ธารอักษร, 2550.

_____. **การนิเทศการสอน** กรุงเทพฯ : สื่อเสริมกรุงเทพ, 2548.

_____. **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553).

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ, 2545.

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. **การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้**
มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2554.

กำพล วิลาลัย. “**การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2559). **การนิเทศในสถานศึกษา**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2564.
จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>

งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. **ข้อมูลนักเรียน**. (25 มิถุนายน 2564)

จรรยา แต่งอ่อน. “**รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร**” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559.

ชาญชัย อาจิณสมาจาร. **การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2548.

ชารี มณีศรี. **การนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์, 2542.

โชคระวี เจียมพุก. “**กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม**” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.

ณัฐธัญญา กอวิจิตร. “**การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.

- คำริ บุญชู. “การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา,” วารสารวิชาการ 8, 1 (มกราคม – มีนาคม 2546).
- ดิเรก ศรีวะภา. “การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน” เอกสารประกอบการอบรมการนิเทศตามแนวปฏิรูปการศึกษา 2548, 3.(อัดสำเนา).
- ทิฆัมพร วาสีทธิ. การวางแผน, เข้าถึงเมื่อ 5 กันยายน 2564, เข้าได้ถึงจาก <https://sites.google.com/site/krutikamporn/home/bth-thi-6/6-3-kar-ka-hnd-pea-hmay-laea-watthuprasngkh>
- ธีรศักดิ์ เลื่อยโรสง. “การนิเทศภายในโรงเรียน.” สารสนเทศการศึกษา. (1 กุมภาพันธ์ 2550)
- ปฐมมา สิทธิสร. “บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอพนมทวนจังหวัดกาญจนบุรี” การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- ปราโมทย์ จิตบรรจง. รายงานการใช้คู่มือชุดนิเทศแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เนื้อหาสุขภาพอนามัยเน้นกระบวนการสร้างนิสัยระดับชั้นประถมศึกษา กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- พรรณณา มหาวิทยาลัย. “กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร” การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล. การจัดสรรทรัพยากร, เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2564, เข้าได้ถึงจาก <http://www.thaigoodview.com/library/type2/social104/05/page24.html>
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. การนิเทศการศึกษา:ทฤษฎีและการปฏิบัติ กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2542.
- เมธินี สระไร. “การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอเรือเสาะ” การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์ เอกสารการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.
- ละออง รักนา “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7” สิกขวารสารศึกษาศาสตร์ คณะ

- ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2559.
- วรกมล น้อยพิทักษ์. “บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไตรโยค-ลั่นถัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วรดนุ หนูทอง, กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564.
- วัชรา เล่าเรียนดี. นิเทศการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 9 นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- วิชชุดา เขียวชะอุ่ม “การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสทวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- วิไลลักษณ์ ป้องญาติและประหยัด ภูมิโคกรักษ์, “การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา, 2558.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.
- ศุภวรรณ สัจจพิบูล “แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560, (วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย ปีที่ 37 (1) : 203-222, 2560).
- ศุณย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองคีรีขันต์ เขต 1 รายงานผลการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานการทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 (2554).
- สงัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique), เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2564, เข้าถึงได้จาก <http://www.stabundamrong.go.th>.
- สมเดช พิณจสกุล, “การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมานจังหวัดร้อยเอ็ด” การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, (2544), 29.
- สัมภาษณ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านหนึ่งในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช)

- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, 15 มิถุนายน 2565.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. “การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2561.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. (เอกสารอัดสำเนา). **ข้อมูลบริหารอัตรากำลังครู.** (25 มิถุนายน 2564).
- _____. **แผนพัฒนาการศึกษา แผนพัฒนาการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 (2564)**
- _____. **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) สพ.ประจวบคีรีขันธ์ เขต. 1 (2554).**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ** กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **บันทึกไว้ในแผ่นดิน บทสรุปการนิเทศ ศน.สศ.** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค, 2560.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่. “**รูปแบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดแพร่**” สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2562.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580,** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561.
- สิริขวัญ สุพรรณคง. “**การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1**” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.
- สุเทพ เมฆ. **การนิเทศภายในโรงเรียนการศึกษาเอกชน** กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น, 2546.
- สุนันทา เทพพิทักษ์. “**การนิเทศในโรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค**” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- อนงค์ จันท์หอม. “**กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอบางแพ**”

จังหวัดราชบุรี” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

อนิวัช แก้วจำนง. **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**, พิมพ์ครั้งที่3 สงขลา: นำศิลป์โชนา, 2554.

อัญชลี โพธิ์ทอง. **นิเทศการศึกษา** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549

อิสรนนท์ ศิริรัตนพานิชย์. “**การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา**” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

ภาษาต่างประเทศ

Acheson, Keith A. and Gall Meredith D. **Clinical Supervision and Teachers Development Preservice and Inservice Applications**. U.S.A.: John Wiley & Sons, Inc., 2003.

Acheson, **Techniques in the Clinical Supervision of Teachers**. New York: Longman, 1992.

Adu, Emmanuel O, Gbadegehin M. Akinloye, and Olabisi F. Olaoye, “**Internal and External School Supervision: Issues, Challenges and Wayforward,**” International Journal of Educational Sciences 7, 2 (2014): 269-278.

Allen, Agih A., “**Effective School Management and Supervision: Imperative for Quality Education Service Delivery**” An International Multidisciplinary Journal 9, 3 (July 2015): 62-74.

Beach, Don M. and Judy Reinhart z. **Supervision leadership: focus on instruction** Boston: Allyn and Bacon, 2000.

Best, John W. **Research in Education, 2nd ed** Englewood cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1970.

Boyan, Norman J. and Copleland Wills D., **Instructional Supervision Training Program** (Columbus Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company, 1978).

Briggs, Thomas H. and Joseph Justman, **Improving Instruction Through Supervision** (New York : Macmillan Co, 1995).

Cronbach, Lee J. **Essential of Psychological Testing, 3rd ed** (New York: Harper & Row Publishers, 1947.

Glatthorn, Allan A. **Differentiated Supervision** Washington D. C.: Association for

- Supervision and Curriculum Development, 1984.
- Glickman, Carl D. **Developmental Supervision: Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction**. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development, 1981.
- _____. **Supervision of Instruction: A Developmental Approach, 2nd ed.** Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc., 1990.
- Glickman, Carl D. Stephen P. Gordon and Jovita M. Ross-Gordon, **Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach, 7th ed.** (Boston: Allyn & Bacon, 2007), 135-148.
- Goldhammer Robert and Others, **Clinical Supervision, 2 nd ed** New York: Holt Rinehart and Winston, 1980.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education, 3rd ed.** New York: McGraw – Hill book Co., 1973.
- Harris, Ben M. **Supervision Behavior in Education, 3rd ed.** Englewood Cliffs.J.: Prentice Hall Inc., 1985.
- Kimball Wiles, **Supervision for Better School, 3rd ed.** Englewood: Cliffs, (New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1983.
- Likert, Rensis. **The Human Organization** (New York : Mc – Hill, 1967).
- Lucio, William H. and McNett John D. **Supervision in Thought and Action** (New York : McGraw – Hill, 1979.
- Lunenburg, Fred C. and Ornstein Allan C. **Educational administration Concepts and Practices, 6th ed.** Wadsworth: Cengage Learning, 2012.
- Nadine Joy. Pelling, “**Supervisory Identity Development and Its Relationship to Supervisory Experience Counselling Experience and Training in Supervision**,” *Dissertation Abstracts International* 61, (9 (March 2013) : 476 - A .
- Oliva, Peter F. and Pawlas George E. **Supervision for today’s schools, 6thed.** (New York : John Wiley & Sons, 2001).
- Sergiovanni, Thomas J. and Robert J. Starratt, **Supervision: A redefinition, 8th ed.** (New York: McGraw - Hill, 2007).
- _____. **Supervision: Human Perspectives** New York : McGraw – Hill, 1983.

- Stefano, De.Marcelo, “**School Effectiveness: The role of the principle in a leading public secondary school in Santa Fe Province, Argentina,**” Dissertation, Teacher College, Columbia University. [online], Accessed 15 October 2017, Availablefrom:<http://digitalcommons.libraries.columbia.edu/dissertations/AA13091243/>
- Zachariah, Wanzare, “**Instructional Supervision in Public Secondary Schools in Kenya**” Educational Management Administration & Leadership Journal 40, 2 (March 2012): 188-216.

ที่ อว 8612.2/385

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

4 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านไชยราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 21 ฉบับ

ด้วย นายอศุทธิ์ แสนสิบ รหัสนักศึกษา 630620085 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ทำการค้นคว้า
อิสระ เรื่อง “กรอบแนวคิดความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู
ในหน่วยงานของท่าน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประกอบการ
ทำการค้นคว้าอิสระ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอ
ความอนุเคราะห์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์)
รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455
นักศึกษา โทร. 08 1082 6899

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	[] 01
2.	อายุ (เศษปีไม่เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี) ☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป	[] 02
3.	ระดับการศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	[] 03
4.	ตำแหน่งหน้าที่ ☐ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ☐ ครู	[] 04
5.	ประสบการณ์ในตำแหน่ง (เศษปีไม่เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี) ☐ ไม่เกิน 10 ปี ☐ 11 - 20 ปี ☐ 21 - 30 ปี ☐ 30 ปีขึ้นไป	[] 05
6.	ตำแหน่ง ☐ ครูผู้ช่วย ☐ คศ. 1 ☐ คศ. 2 ☐ คศ. 3 ☐ คศ. 4 ☐ คศ. 5	[] 06

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

คำชี้แจง : ในการตอบคำถามแต่ละข้อ ให้ท่านพิจารณาตัดสินใจว่าตัวท่านมีการดำเนินการนิเทศการบรรยายไว้ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นเพียงช่องเดียวตามสภาพความเป็นจริง

ระดับ 5 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance)							
1	มีความสามารถในการวางแผนการนิเทศเรื่องต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน						[] 07
2	ให้ความช่วยเหลือด้านการสอนตามความต้องการ ของครู						[] 08
3	ส่งเสริมครูในการนำหลักสูตรไปใช้ เช่นการวิเคราะห์ หลักสูตร กำหนดการสอนแผนการสอน และสอน ตามแผนที่กำหนด						[] 09
4	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						[] 10
5	ส่งเสริมให้ครูมีทักษะและสมรรถภาพในการใช้สื่อ การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						[] 11
6	อำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน						[] 12
7	สนับสนุนให้ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผน						[] 13

ข้อที่	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย						
8	ส่งเสริมให้มีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและ หลังเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอน						[] 14
9	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู มีปฏิสัมพันธ์ด้านการนิเทศ การสอนกับครูได้อย่างเหมาะสมและครูมีความพึง พอใจ						[] 15
การพัฒนากลุ่ม (Group Development)							
10	จัดให้มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูลเป็น กันเอง และมีความจริงใจต่อกัน						[] 16
11	สนับสนุนสมาชิกทุกคนให้สามารถเป็นทั้งผู้นำและ ผู้ตามที่ดี ในการปฏิบัติงานกลุ่ม						[] 17
12	มีการนำกระบวนการทำงานที่ดีในการทำงานร่วมกัน มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ						[] 18
13	ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้รับการพัฒนาศักยภาพ ของตนเองเพื่อการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ						[] 19
14	มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครูแต่ละคนด้วย วิธีการที่ยุติธรรม						[] 20
15	มีความสามารถในการประชุมครูทั้งกลุ่มย่อยและ กลุ่มใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก						[] 21
16	สามารถใช้เทคนิควิธีในการรวบรวมความคิดเห็น ของสมาชิกทั้งองค์กรได้อย่างผู้ชำนาญการ						[] 22
17	มีการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูแต่ ละคน การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อปรับปรุงแก้ไข						[] 23
การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)							
18	ส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร						[] 24

ข้อที่	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	ในด้านจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร						
19	จัดทำตำราเรียน เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆเกี่ยวกับ หลักสูตรมาบริการให้ครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน						[] 25
20	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและร่วมกันวางแผนพัฒนาหลักสูตร						[] 26
21	ส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรในโรงเรียนโดยกำหนดไว้ในแผนของ โรงเรียน						[] 27
22	แต่งตั้งคณะทำงานในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำ ผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น						[] 28
23	ส่งเสริมให้มีการจัดทำเอกสารคำแนะนำเกี่ยวกับการ ใช้หลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ						[] 29
24	มีการนิเทศติดตามผลพัฒนาตามหลักสูตรเพื่อให้ ความช่วยเหลือแนะนำตลอดจนสนับสนุนการ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย						[] 30
25	มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา						[] 31
การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)							
26	ให้ความสำคัญของแต่ละบุคคลที่ต้องได้รับการ พัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลง						[] 32
27	จัดให้มีการสำรวจความต้องการของครูเพื่อส่งเสริม ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เช่นการอบรมเชิง ปฏิบัติการการศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น						[] 33

ข้อที่	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
28	เปิดโอกาสให้ครูได้ถ่ายทอดความรู้หรือข่าวสารที่ ได้รับจากการไปร่วมอบรมประชุม สัมมนา ในที่ ประชุมครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน						[] 34
29	ส่งเสริม ยกย่องให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองไปสู่ ครูมืออาชีพ เช่น ครูต้นแบบครูแห่งชาติ						[] 35
30	มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						[] 36
31	มีการกำหนดแผนพัฒนาครูไว้ในแผนปฏิบัติการ ของโรงเรียน						[] 37
32	มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการ พัฒนาครูเพื่อปรับปรุงแก้ไข						[] 38
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)							
33	จัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียน การสอนของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ						[] 39
34	ตระหนักให้ความสำคัญของการวิจัยว่าเป็นการ แสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาในงานต่างๆ ของโง เรียนอย่างเป็นระบบ						[] 40
35	สำรวจความสามารถและความต้องการของบุคลากร ในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา บุคลากร						[] 41
36	สนับสนุนให้มีการเพิ่มความรู้ในการทำวิจัยในชั้น เรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน						[] 42
37	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยตามสภาพปัญหาและความ ต้องการทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม						[] 43
38	สนับสนุนให้ครูได้จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน						[] 44

ข้อที่	การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย คุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	การทำงานวิจัย						
39	มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการทำงาน วิจัยในชั้นเรียนของครู						[] 45
40	ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด						[] 46

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

1. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) **ด้านการช่วยเหลือครูโดยตรง** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) **ด้านการพัฒนากลุ่ม** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) **ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน** ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายอดุลย์ แสนสิบ
วัน เดือน ปี เกิด	5 ธันวาคม 2532
สถานที่เกิด	41 ม.7 ต.บ้านเจียง อ.ภักดีชุมพล จ.ชัยภูมิ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2557 สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิต วิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต พ.ศ.2563 ศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	41 ม.7 ต.บ้านเจียง อ.ภักดีชุมพล จ.ชัยภูมิ 36260

